

Viivi Missonen
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Sosionomi (AMK)
Varhaiskasvatuksen opettajan virkakelpoisuus
Opinnäytetyö, 2021

ISIEN OSALLISUUS JA KASVATUSYHTEISTYÖ VARHAISKASVATUKSESSA

Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

TIIVISTELMÄ

Viivi Missonen

Isien osallisuus ja kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa, kuvaileva kirjallisuuskatsaus

43, 2 liitettä

Kevät 2021

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma

Sosionomi (AMK) ja varhaiskasvatuksen opettajan virkakelpoisuus

Vanhemmuus on muuttunut yhteiskunnan kehittyessä. Myös isyyden käsitys ja kuva ovat muuttuneet viimeisten vuosikymmenten aikana. Tähän ovat vaikuttaneet monet asiat, kuten esimerkiksi tasa-arvon kehittyminen yhteiskunnassamme. Isien osallisuutta on 2000-luvulla alettu tutkimaan yhä enemmän. Aiheesta on tehty tutkimuksia, jotka käsittelevät vanhempien osallisuutta, sekä tutkittu sitä, miten isiä tuetaan varhaiskasvatuksessa. Isyys voi olla biologista, tai esimerkiksi adoption kautta. Ihanteellisena isyytenä nähdään nykypäivänä osallistuva ja monimuotoinen isä. Maskuliinisesta isyysmallista on vähitellen siirrytty osallistuvan, hoivaavan ja tasa-arvoisen isän malliin.

Tarkoituksena oli selvittää kuvailevan kirjallisuuskatsauksen kautta, miten isien osallisuus ja kasvatusyhteistyö tulee esiin aikaisemmissa tutkimuksissa. Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana kirjallisuuskatsauksena. Opinnäytetyön tulosten aineisto koostui kolmesta pro gradu -tutkielmasta, jotka sijoittuivat vuosille 2013–2020. Näissä tutkielmissa oli haastateltu sekä isiä, että varhaiskasvatuksen opettajia. Aineiston analyysiin käytettiin sisällön analyysi menetelmää.

Keskeisinä tutkimustuloksina oli, että isät ja varhaiskasvatuksen opettajat kokivat yhteistyön olevan sujuvaa ja isät näkivät voivansa vaikuttaa lastensa asioihin. Luottamusta löytyi molemmin puolin ja avoimella keskusteluyhteydellä oli merkitys osallisuuden ja kasvatusyhteistyön toimivuuteen. Myös työntekijöiden pysyvyydellä nähtiin olevan suuri merkitys, sillä työntekijöiden vaihtuessa täytyi yhteistyötä alkaa luoda uudestaan.

Äitiys ja perheiden roolit nousivat myös esiin. Isät koettiin rennompina kuin äidit ja isille varhaiskasvatuksen henkilökunta kertoi eri asioita kuin äideille.

Varhaiskasvatuksen henkilökunnalla oli suuri rooli kasvatusyhteistyön ja osallisuuden toteutumisessa. Aloituskustelut loivat pohjaa sille, miten perhe koki päivähoiton aloituksen ja miten kasvatusyhteistyö lähti toimimaan.

Asiasanat: Isyys, kasvatusyhteistyö, varhaiskasvatus, osallisuus

ABSTRACT

Viivi Missonen

Fathers' involvement and educational co-operation in the early childhood education

43 pages, 2 appendices

Spring, 2021

Diakonia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Bachelor of Social Services

Parenting has changed as the society has evolved. The perception and image of fatherhood has also changed in recent decades. This has been influenced by many things, such as the development of an equality in our society. In the 21st century the research of fatherhood has increased and there are studies of parental involvement, as well as how fathers have been supported in early childhood education. The fatherhood can be biological or for example through adoption. Today an ideal fatherhood is seen to be involved and diverse father. A masculine model of the fatherhood has moved into the involving, caring and equal father.

The purpose of this thesis was to increase knowledge how fathers' involvement and educational co-operation occur in the existing studies. The aim of this thesis was to study the involvement of fathers and educational co-operation in early childhood education based on already existing studies.

This thesis was conducted using a descriptive literature survey. The results of the thesis are based into the three Master's theses, that were made between 2013 and 2020. Both fathers and early childhood education teachers were interviewed in the theses. The content analysis method was used for the analysis of the data.

The main results of the research were that both fathers and early childhood education teachers felt that the co-operation was smooth, and fathers saw they were able to influence their children's affairs. Trust was found on both sides and an open dialogue was important for the involvement and for the successful educational cooperation. The permanence of the employees was also seen to be important, as co-operation had to be re-established when the employees changed. The roles of motherhood and families also arose. Fathers were perceived to be more relaxed than the mothers. The early childhood education personal told different things to the fathers than to the mothers.

Keywords: Fatherhood, educational cooperation, early childhood education, involvement

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 PERHE JA VANHEMMUUS.....	5
2.1 Perheen määritelmä.....	5
2.2 Vanhemmuuden määritelmää	7
3 NÄKÖKULMIA ISYYTEEN.....	9
3.1 Isyyden määritelmää	9
3.2 Isyyden muutos.....	10
4 OSALLISUUS	14
4.1 Osallisuuden määritelmä.....	14
4.2 Osallisuutta ohjaavat asiakirjat varhaiskasvatuksessa.....	15
5 KASVATUSYHTEISTYÖ	18
5.1 Kasvatusyhteistyötä ohjaavat periaatteet.....	18
5.2 Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa	19
6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN	21
6.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset.....	21
6.2 Kirjallisuuskatsaus opinnäytetyönä	22
6.3 Opinnäytetyön tiedonkeruu, analyysi ja rajaaminen.....	23
6.4 Aineiston esittely	26
7 TULOKSET	27
7.1 Osallisuuteen ja kasvatusyhteistyyöhön vaikuttavia tekijöitä	27
7.2 Isät osallistuvat ja osallistetaan	29
7.3 Pienistä kohtaamisista syntyy yhteistyö	31
8 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	33
8.1 Johtopäätökset.....	33
8.2 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	35
8.3 Ammatillinen kasvu	36
LÄHTEET.....	38

LIITE 1. Työssä käytettävät pro gradu -tutkielmat.....	41
LIITE 2. Tutkimuksen haku	43

1 JOHDANTO

Yhteiskunnan muuttuessa myös vanhemmuus on muuttunut. Erityisesti käsitys ja kuva isyydestä muuttunut paljon viime vuosikymmeninä. Tähän on vaikuttaneet useat seikat, ei vähiten sukupuolten tasa-arvon kehittyminen. (Aalto & Kolehmainen 2004, 65, 90.) Isyydestä on tullut joustavampaa, entisistä maskuliinisista elättäjistä on tullut pehmeämpiä, osallistuvimpia ja hoivaavampia. Yhteiskunnallinen keskustelu aiheesta antaa kuvan siitä, että miesten maskuliinisuus heikentyy hoivaamisen myötä. Miehisyyttä käsitellään monesti sukupuolisuuden kautta ja näin ollen hoivaaminen koetaan sen vastaiseksi. (Aalto & Kolehmainen 2004, 89-93.) Tämän vuoksi aihe isyydestä ja sen merkityksestä on tärkeä. Väheneekö miehisuus siitä, että isät ottavat enemmän roolia perheissä ja isän merkitys korostuu.

Isien osallisuutta on alettu 2000-luvulla tutkimaan yhä enemmän. Aiheesta on aiemmin tehty opinnäytetöitä tutkien vanhempien osallisuutta sekä tutkittu sitä, miten isiä tuetaan varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyössä kuvataan osallisuuden lisäksi kasvatusyhteistyötä. Kasvatusyhteistyöstä on puhuttu ennen käsitteellä kasvatuskumppanuus. Tämä termi muuttui vuoden 2016 varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin kasvatusyhteistyöksi, jotta käsite olisi sama kuin perusopetuksen perusteissa. Tämän työn tavoitteena on tutkia isien osallisuutta ja sen vahvistamista varhaiskasvatuksessa.

Itseäni aihe kiinnostaa, koska työskentelen varhaiskasvatuksen parissa ja näen erilaisia isiä ja erilaisia tapoja osallistua. Varhaiskasvattajana koen tärkeäksi tukea vanhemmuutta ja molempien vanhempien osallisuutta lasten kasvatuksessa. Halusin siis lähteä tutkimaan aihetta niin henkilökohtaisesta kiinnostuksesta, kuin sen yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi. Tavoitteenani on myös löytää uusia näkökulmia ja avaimia, joita voin hyödyntää työssäni ja joiden avulla voin kehittää ammatillista osaamistani.

Opinnäytetyöni tulee olemaan kuvaileva kirjallisuuskatsaus, jossa etsin tietoa valmiista artikkeleista ja tutkimuksista. Kirjallisuuskatsauksen avulla etsin tietoa

siitä, miten isät ja varhaiskasvatuksen opettajat kuvaavat kasvatusuhteistyyötä ja osallisuutta isyyden näkökulmasta.

2 PERHE JA VANHEMMUUS

2.1 Perheen määritelmä

Perhe voi olla esimerkiksi ydinperhe, yksinhuoltajaperhe, monikkoperhe, sateenkaariperhe, uusperhe, adoptioperhe, sijaisperhe tai kaksikulttuurinen perhe. Kun lapsi syntyy, syntyy hän yleensä osaksi perhettä. Suomessa yleisimpänä perhetyyppinä pidetään ydinperhettä, johon kuulu vanhemmat, sekä lapsia jotka asuvat heidän kanssaan. Yhteiskunta on vuosien aikana modernisoitunut ja perhekäsitys on myös monimuotoisempi ja esimerkiksi samaa sukupuolta olevien perustamat perheet huomioidaan nykyään tilastoissa. Yhteiskunnassa perhe nähdään edelleen tärkeimpänä ja keskeisimpänä instituutiona. Perhe ei ole pysyvä muoto, vaan se voi muuttua elämän aikana. Perhe voi muuttua esimerkiksi kuoleman, syntymän, eron, tai uudelleen rakentumisen myötä. (Järvinen ym., 2011, s. 12–14.)

Perhettä määriteltäessä on hyvä myös muistaa erottaa käsitteet ruokakunta ja perhe toisistaan. Perhe voidaan määritellä sen mukaan, ketkä muodostavat saman ruokakunnan, eli asuvat samassa taloudessa. Kuitenkaan ihmiset eivät välttämättä asu koko elämänsä saman katon alla, esimerkiksi lapsien muuttaessa omilleen ovat he silti edelleen osa perhettä. Perhekäsityksen muutosta selitetään nykyään yhteiskunnan uudistumisella, sekä sillä että yksilöllisyyttä korostetaan nyky-yhteiskunnassa yhä enemmän. (Keskinen, 2004, s. 74–75.)

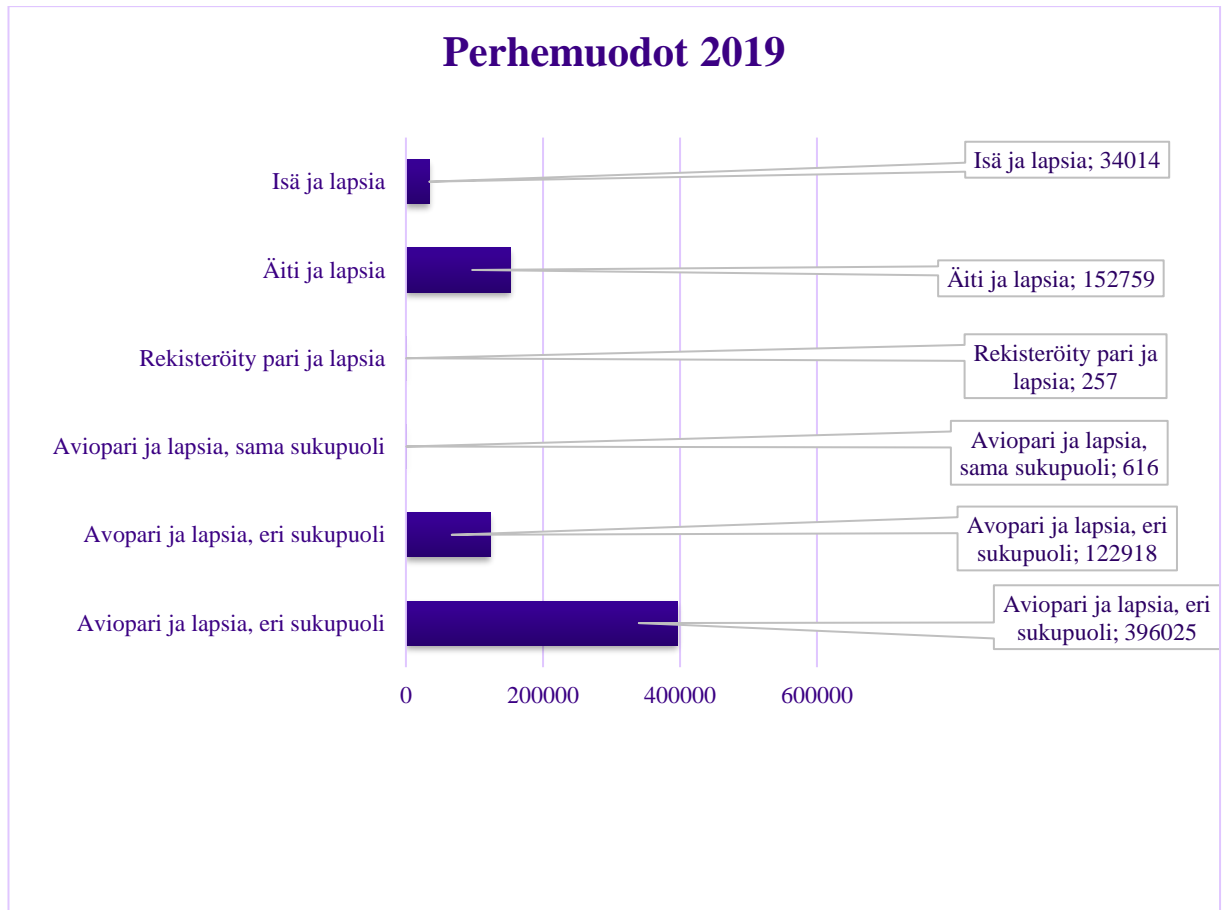
Ennen suurperheet ovat olleet yleinen perhemuoto, joka suurimmaksi osaksi on johtunut siitä, ettei tehokasta ehkäisyä ole silloin ollut. Suurperhe oli yleinen myös, että perhe nähtiin tuotantoyksikkönä ja perheeseen synnytettiin lisää työvoimaa. Suurperheissä asui myös usein isovanhempia ja vanhempien sisaruksia. Nykyään perhe on enemmänkin muodostunut tunteiden kautta. Parisuhde on

nykyään perheen perusyksikkö. Perhe muodostuu vanhempien tunteiden ympärille, perhe voi muuttua sen mukaan mitä vanhempien väliselle suhteelle käy. Jos rakkaus loppuu, voi tulla ero ja perheen käsitys muuttua. Kun perheeseen syntyy lapsi, tulee aikuisesta puolison lisäksi vanhempi. (Järvinen ym., 2011, s. 12–14.)

Vuonna 2019 Suomessa oli Tilastokeskuksen mukaan 1 467 368 perhettä. Vuodesta 2018 perheiden määrä oli vähentynyt 1 313 perheellä. Tilastokeskuksen perhetilastossa perhe on määritelty sen mukaan, että henkilöt asuvat samassa asunnossa. Tilaston lukumäärät ovat muodostuneet väestötietojärjestelmän tietojen perusteella. (Tilastokeskus, 2020.)

Vuonna 2019 perhetilaston mukaan lapsettomien parien määrä oli suurempi kuin niiden, joilla on lapsia. Kaikista perhetyypeistä 64 prosenttia oli avioparien muodostamia perheitä. Vuodesta 2018 sekä aviopari ja lapsi että avoparit ja lapsi -perheiden määrä on laskenut 8 421:lla. Lapsettomien avoparien määrä on lisääntynyt 4 091:lla. Lapsiperheitä vuonna 2019 oli 558 302, keskimääräinen lapsiluku oli 1,84. Perheistä yksilapsisia oli 43 prosenttia, kaksilapsisia oli 39 prosenttia ja kolmelapsisia 13 prosenttia, yli neljän lapsen perheitä oli 5 prosenttia. Uusioperheitä oli vuonna 2019 50 607. Uusioperheissä on tällä hetkellä keskimäärin kaksi lasta ja uusioperheissä 60 prosenttia lapsista ovat uusioperheen äidin lapsia. Perhetilastossa kuvataan perhekokoa vuoden 2019 aikana, eikä kerro perheiden lopullista lapsilukua. (Tilastokeskus,2020.)

Olen ottanut huomioon perhemääritelmästä ainoastaan ne perheet, joissa asuu aikuisten kanssa lapsia. (Kuvio 1.) Lapsiperhe on määritelty tilastossa sen mukaan, että perheessä on ainakin yksi alle 18 -vuotias. Tilastokeskus ei ole perhetilastossaan huomionnut samaa sukupuolta olevia avopareja ja samaa sukupuolta olevia avopareja joilla on lapsia, joten tämän takia en ole voinut huomioida taulukkooni samaa sukupuolta olevia avopareja joilla on lapsia.

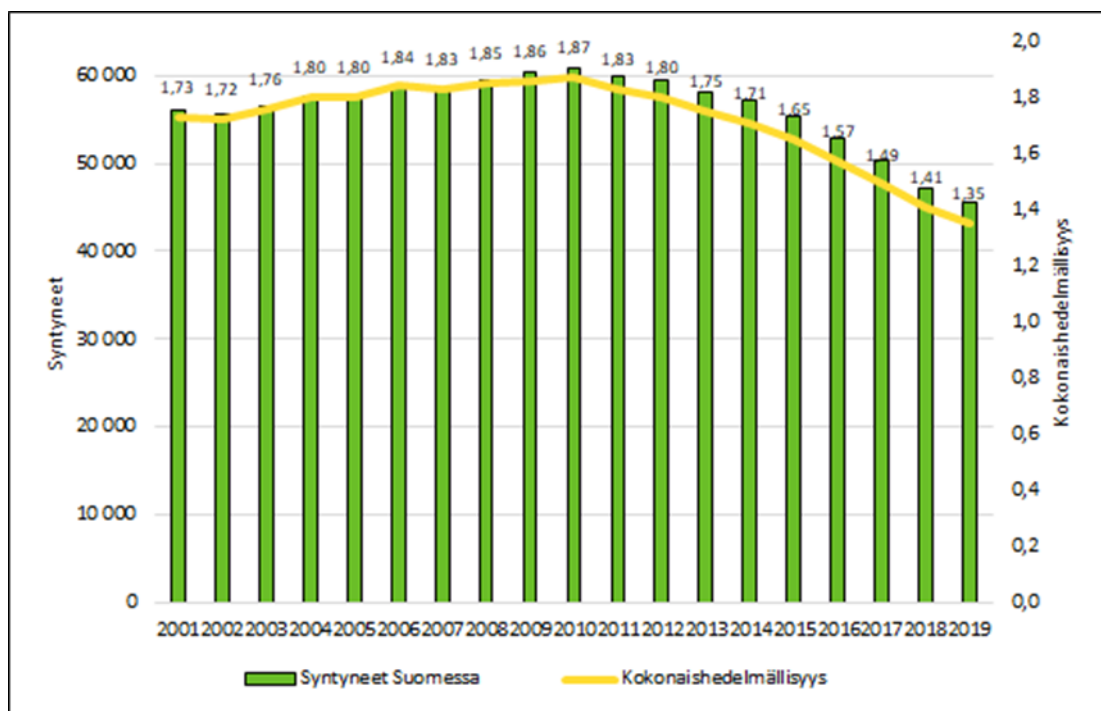
Kuvio 1. Perhemuodot 2019

2.2 Vanhemmuuden määritelmää

Jokainen lapsi tarvitsee elämäänsä aikuisen, joka kantaa hänestä vastuuta. Vanhemmuus on isyyttä, sekä äitiyttä ja siihen sitoudutaan ja se kestää läpi lapsen elämän. Vanhempien suhde toisiinsa ja se miten vanhemmat ovat vuorovaikutuksessa keskenään, toimii mallina lapselle ja lapsen omat arvot pohjautuvat osittain vanhempiensa arvoihin. Vanhemman tehtävät vanhempana muovautuvat, kun lapsi kasvaa ja elämäntilanteet muuttuvat. Välillä vanhemmuus koettelee huoltajan jaksamista ja saa huoltajan kyseenalaistamaan omaa vanhemmuuttaan ja tämä voi heijastua myös varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen ammattilaiset ovat koulutettuja kohtamaan ihmisiä, sekä tarjoamaan apua. Tukea voi esimerkiksi olla keskusteleminen lapsen kehityksestä, tai ohjaaminen tietyn avun piiriin. (Järvinen ym., 2011, s. 15–19.)

Vanhemmuudessa on kyse myös lapsen ja aikuisen keskinäisestä vuorovaikutuksesta ja erityisesti siitä, mikä asema vanhemmalla tässä vuorovaikutuksessa on (Jämsä 2004, 10; Hughes, D. 2009, 23). Vanhemmuus on kuitenkin myös jokaisen oma, ainutlaatuinen sisäinen kokemus ja keinovalikoima toimia. Vanhemmuuteen kasvetaan sen myötä ja se muuttuu koko ajan. Yhtä oikea tapaa toimia ei ole, vaan se on jokaiselle oma ja yksilöllinen asia. Jokaisen vanhemman pitää löytää se tapa, millä olla hyvä omalla tavallaan. (Kabat-Zinn, M.&J 2011, 27–30.) Lapsen hyvinvointi ja kehitys vaatii turvallisen kiintymyssuhteen. Tämä kiintymyssuhde on myös perusrakenne vanhemmuudelle. (Hughes, D. 2009, 22.)

Suomessa vanhemmuus on haasteissa, nuoret kokevat sen rajoittavan työ- ja vapaa-aikaa ja tämä vaikuttaa syntyvyyteen. Syntyvyys on Väestöliiton tutkimuksen mukaan ollut laskussa jo pitkään (Kuvio 2.) Raportti on kuitenkin myös optimistinen: alustavasti näyttää siltä, että syntyvyys v. 2020 kääntyi hienoiseen kasvuun. Kaikki vanhemmat haluavat turvata hyvät elinolosuhteet lapsilleen. Jotta kasvu olisi todellista, pitäisi Suomen panostaa erityisesti perhe- ja varhaiskasvatustalouteen. (Sorsa, 2020, s. 28–29.)

Kuvio 2. Syntyneiden määrä ja kokonaishedelmällisyys Suomessa 2010–2019.

3 NÄKÖKULMIA ISYYTEEN

3.1 Isyyden määritelmää

Isyyslaissa 11/2015 säädetään isyyden toteamisesta, vahvistamisesta sekä isyyden kumoamisesta. Lain mukaan isyys määritellään avioliiton tai siittäjän perusteella. Laki myös määrittelee missä tapauksissa ja millä tavalla isyys voidaan selvittää.

Isyys on kuitenkin paljon muutakin kuin pelkkä lain määritelmä. Biologinen isä on se, joka laissakin nostetaan esille: lapsen siittäjä. Mutta isyys voi syntyä myös adoption kautta, muun perhesiteen kautta tai esimerkiksi tunnesiteen kautta. Isä voi olla lain määrittelemä siittäjä, henkilö, joka jakaa arjen lapsen kanssa tai jolla on yhteiskunnan antamat oikeudet ja velvollisuudet lapseen nähden. (Aalto & Kolehmainen 2004,15.)

Aalto & Kolehmainen (2004, s. 15) nostavat esiin Huttusen (2001) määritelmän isyyden muodostumisesta. Tämän näkemyksen mukaan isyys muodostuu biologisesta, juridisesta, sosiaalisesta ja psykologisesta isyydestä. Nämä voivat esiintyä itsenäisinä tai yhdessä toistensa kanssa. Näin ollen isyys on monimutkainen ja monitahoinen seikka.

Isyyttä on tutkittu Suomessa enemmän kuin muuta miehiä käsittelevää aihetta. (Aalto, 2012, s.19.) Klassisessa psykoanalyysissä on korostettu isien voimakkuutta, miehisiä toimintatapoja, sekä verrattu miten isyys on erilaisempaa, kun äitiys. Poikien ja isien suhdetta on kuvattu niin että poika tarvitsee isältä hyväksyntää ja arvostusta. Mitä lähemmäksi nykypäivää on tultu, on isyyttä alettu kuvaamaan erilaisesta näkökulmasta. Isyys nähdään ainutlaatuisena ja se täydentää äiti-lapsi suhdetta, eikä ole erillisiä asioita. Isä luo lapseen omanlaisen suhteen ja se on yhtä tärkeä kuin äidin ja lapsen suhde. (Mykkänen, 2010, s. 42–45.) Isyys muuttaa miehen tunnemaailmaa, empatiakyky kasvaa ja tyytyväisyys koko elämää kohtaan kasvaa sen myötä. Hyvä ja osallistuva isyys parantaa myös niin terveyttä, itsetuntoa, onnellisuutta, parisuhdetta, kuin suhdetta muihinkin

läheisiin. (Pelastakaa lapset, 2017, s. 11.) Voidaan siis päätellä, että hyvä isyys parantaa elämänlaatua kaikin tavoin.

Isä tilaston mukaan isiä on vuonna 2017 ollut Suomessa 1,26 miljoonaa. Keskimääräisesti isäksi tultiin 31,5-vuotiaana ja yhdellä isällä oli keskimäärin 2,25 lasta. (Kuvio 3.) Ikäluokissa 15- 82 v. yli puolella miehistä oli lapsia. (Tilastokeskus, 2018.)

Kuvio 3. Tilastokeskus (2018) Isät tilastoissa 2018.

3.2 Isyyden muutos

Isyydestä puhuttaessa tulee esille historia ja se, kuinka isän rooli oli sadan vuoden sisällä muuttunut. 1900-luvun alkupuolella isä on ollut perheen elättäjä ja etäisempi vanhempi kuin äiti. (Pelastakaa lapset, 2017, s. 22). 1950–1960 – luvuilla isyys alkoi tulla esiin perhe- ja kehityspsykologian tutkimuksissa, näissä isä toimi taustamuuttujana. Näissä 1950- ja 1960 – luvun isyystutkimuksissa käsiteltiin toisen maailmansodan jälkeistä aikaa. Tutkimusten pääpaino oli isättömyys ja se, miten isättömyys altisti varsinkin poikalapsia sosiaalisille ongelmille. Nähtiin

ettei myöskään sukupuoli-identiteetti kehittynyt normaalisti. (Mykkänen, 2010, s. 40; s. 50-51.) 1960- ja 1970-luvulla isä oli äitiä auttava vanhempi, jonka vastuu lapsen hoitamisesta oli kuitenkin vähäistä. Nykypäivän trendinä nähdään osallisuus ja se näkyy myös isyydessä. Isän paikka perheessä on tasa-arvoinen äidin kanssa ja hän kykenee ottamaan vastuuta perheen arjesta tasapuolisesti yhdessä äidin kanssa. (Pelastakaa lapset, 2017, s. 22.)

Aiemmin isät olivat perheen elättäjiä äidin pitäessä huolen hoivasta. Perinteinen isyys on nähty suorittamisena, joka ei ole mahdollistanut huolenpitoa eikä hoivaa. (Eerola 2005, 414; Aalto ym. 2004, 90.) Kuten aiemmin todettu, isyys tuli esiin tutkimuksissa 1960-luvulla. Tällöin alkanut naiskulttuurin murroskausi löi leimansa myös isyyteen ja niihin odotuksiin, joita naiset isille loivat. Tutkimuksissa puhutaan muutoksesta elättäjästä avuttavaksi isyydeksi ja todetaan, ettei se ole välttämättä lähtöisin miesten omasta toiveesta, vaan nimenomaan naisten odotuksista. (Aalto & Kolehmainen 2004, s. 90–91.)

Isyyttä alettiin tutkimaan laajemmin 1980-luvulla ja isyys myös nousi puheenaiheeksi Suomessa. Isistä alettiin puhumaan kasvattajina ja vanhempina, aiemmin äitiyttä on korostettu enemmän, Äitiys on nähty parhaaksi lapsen hyvinvoinnille, kun taas isä on ollut taustatuki ja mahdollistaja sille, että äiti-lapsisuhde muodostuu. Psykologisissa tutkimuksissa on perusteltu isän tärkeyttä lapselle. Mykkänen (2010, s. 50) perustelee asiaa kolmella eri tavalla: 1. Isä on apu siihen, että lapsi irtautuu äidistään, 2. lapsi, varsinkin poika, tarvitsee miehen mallia kasvaessaan aikuiseksi mieheksi, 3. isälapsi suhteen varhaisella kiintymyssuhteella on merkitystä lapsen kasvulle ja kehitykselle.

Miehen elämässä isyys on yksi elämän käännekohdista. Lapsista haaveileminen ja puhuminen on nähty äiteihin liitettävänä asiana, mutta yhä enemmän isien ääni on alkanut kuulumaan ja tuodaan esiin sitä, että lasten saantia pohditaan yhdessä, eikä se ole vain äitien asia. (Mykkänen, 2010, s. 50–51) Yhä useampi äiti on työelämässä ja yhä enemmän isä alkaa olemaan tasa-arvoisempi äidin kanssa. Isiltä vaaditaan yhä enemmän suurempaa panostusta lasten kasvatukseen, hoitamiseen, sekä perusarkeen. (Mykkänen, 2010, s. 68.)

Vuodesta 1978 on toteutunut isyysvapaa. Vuodesta 2003 alkaen isyysvapaan lisäksi on isällä ollut oikeus pitää isäkuukausi toiselta nimitykseltä bonusvapaa, joka on vuodesta 2010 ollut 6 viikon mittainen. Isällä on myös vuodesta 1980 ollut mahdollisuus valita, kumpi vanhemmista jää hoitamaan lasta kotiin. Vanhempainvapaassa kuitenkin on ehto, joka luo tietynlaista sukupuoliasettelua: isä ei voi jäädä automaattisesti vanhempainvapaalle, vaan siihen on oltava äidinkin toive ja äidillä on oltava joko opiskelu- tai työpaikka, jotta isä voi edes jäädä vanhempainvapaalle. (Mykkänen 2010, s. 68–69.)

Väestöliiton v. 2008 tekemän Kotityöt- ja tasa-arvo julkaisu E 32/2008 kertoo kuitenkin sen, että kotitöihin ja lastenhoitoon käytetty kokonaisaika jää edelleenkin miehillä selvästi vähäisemmäksi kuin naisilla. (Kuvio 4.) Kevyemmät lasten kanssa tehtäviin asioihin miehet osallistuvat kyllä, mutta varsinainen hoito on edelleenkin enemmän äitien vastuulla. (Miettinen 2008, s. 92.)

Miehen osuus (%) naisten ja miesten yhteenlasketusta ajasta	1979-TK	1988/89-TK	1999/00-TK	1998 VL
Aterian valmistus, leivonta	17	22	28	26
Tiski	..	18	22	31
Pyykki, silitys (vaatehuolto)	..	10	13	18
Siivous, järjestely	16	21	28	26
Ostokset, asiointi	42	42	40	42
Pihan, puutarhan hoito	..	48	41	47
Korjaukset (kodin, auton ym.)	87	88	82	70
Huolto ja remontointi	..	70	67	72
Lasten hoito (nukkumaanpano, pesutoimet, ateriat)	25	20	21	32
Leikkiminen, ulkoilu	..	36	36	35

Lähde: Niemi & Pääkkönen 2001 (1988/89TK ja 1999/00TK), Niemi & Kiiski & Liikkanen 1981 (1979TK), Väestöntutkimuslaitos 1998VL.

Kuvio 4. Miehen osuus (%) miesten ja naisten yhteenlasketusta ajankäytöstä joihinkin tehtäviin/tehtäväryhmiin.

Nykyään isien osallisuus näkyy yhä enemmän myös päivähoidossa. Isät vievät ja hakevat lapsia yhä enemmän, eikä se ole enää harvinaista kuten aiemmin. (Mykkänen, 2010, s. 63.) Osallistuva isyys on sitä, kun mies toteuttaa isyyttään perheessään aktiivisesti. Vanhemmat jakavat arjessaan vanhemmuutta ja isä on

yhä aktiivisempi osallistuja. Sillä että isä osallistuu lapsen kasvatukseen, on suuri merkitys lapsen kehitykselle. Isä- lapsi suhde vaikuttaa lapsen sosiaaliseen, kognitiiviseen ja sosiaaliseen kehitykseen. Se että mies on sitoutunut isyyteen, on todettu myös vähentävän lasten häiriökäyttäytymistä. (Isän näköinen -hanke, 2020, s.17.)

Tilastot kertovat, että perheoikeudellisten sopimusten määrät vähenivät vuonna 2019. Isyyden tunnustukset ovat vähentyneet vuosittain noin tuhannella. Huomioitavaa kuitenkin on, että sopimuksissa lasten asumisesta isien luona määrä kasvoi vuoteen 2018 asti, jonka jälkeen se taas väheni. Edelleenkin äitien osuus on huomattavasti suurempi (Taulukko 1.)

Taulukko otsikko	2015	2016	2017	2018	2019
Elatusapusopimuksia %-osuus alle 18-vuotiaista	53 879 5,0	53 444 5,0	53 379 5,0	55 785 5,3	52 745 5,0
Sopimukset lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta	47 650	47 283	48 419	49 043	45 181
joissa sovittu					
lapsen huollosta	33 479	31 421	29 452	29 727	27 214
asumisesta					
äidin luona	15 169	14 253	14 261	14 358	12 946
isän luona	2 992	3 065	3 129	3 418	3 072
tapaamisoikeudesta	22 398	22 542	25 106	25 920	23 222

Taulukko 1. Perheoikeudelliset sopimukset 2015-2019, (THL- Tilastoraportti 20/2020)

Tämä kertoo selvästi siitä, että edelleenkin isien asema on heikompi kuin äitien. Perinteinen isyys on määritetty sukupuolen eli maskuliinisuuden kautta. Isä on mielletty miesvanhemmaksi eli se on määritelty voimakkaasti sukupuolisuuden kautta eikä sukupuolineutraalina asiana. (Aalto & Kolehmainen, 2004, s.92; Jämsä 2003, s. 10, s. 64.) Tämä on Jämsän (2003, s.64) mukaan nähtävissä

edelleen. Vanhemmuus ei ole pelkkä vanhemmuus vaan kulttuurisesti ymmärrettävä isyys. Kuitenkin isyydessä ja sen käsityksessä on tapahtunut muutosta. Aalto tuo esiin isyyden muutoskertomuksen (Aalto & Kolehmainen 2004, s. 69–77) joka koskee kaikkia elämänalueita. Muutos lähtee jo siitä, miten isät hahmottavat maailman, ymmärtävät itseään ja toimivat käytännössä. Muutos on myös ymmärrettävää muun maailman muuttuessa, tänä päivänä isät elävät aivan erilaisessa kulttuuriympäristössä kuin aiemmat sukupolvet. Tähän peilaten on ymmärrettävää, että isien suhteet omiin isiinsä olivat erilaisia kuin suhde omiin lapsiinsa.

Nykyisin ihanteellisena isyytenä nähdään monimuotoinen, osallistuva isä. Isyyden maskuliinisuudesta on siirrytty hoivaavaan, osallistuvan ja tasa-arvoisen isän malliin. (Aalto & Kolehmainen, 2004, s. 82–84.) Tilastokeskuksen (2018) mukaan Suomessa kuitenkin vain n. 10 prosenttia isistä käyttää perhevapaita, kun vastaava luku esim. Islannissa on 30 prosenttia ja Ruotsissa 27 prosenttia.

4 OSALLISUUS

4.1 Osallisuuden määritelmä

Osallisuus on kuulumisen, tuntemisen ja tekemisen monitasoinen kokonaisuus. Osallisuudessa keskeistä on sitoutuminen, kuulluksi tuleminen, sekä luottamus. Osallisuus on kiinnittymistä yhteisöön, yhteiskuntaan. Osallisuus luo yhteenkuuluvuuden tunnetta. Osallisuus koostuu kolmesta osasta, voimaantumisesta, elämänhallintavalmiuksista, sekä identiteetistä. Omalla sitoutumisella ja vaikuttamisella on vaikutus siihen, miten osallisuus näkyy. Osallisuus on kytköksissä jokaisen omaan ihmiskäsitykseen. (Jämsén & Pyykkönen, 2014, s. 9) Osallisuus on mukana olemisen ja kuulumisen tunnetta. Se on aina kytköksissä osallistujan omaan henkilökohtaiseen elämismaailmaan ja identiteettiin. Se parhaimmillaan voi merkitä vaikuttamista oma elämää koskevien asioiden kulkuun ja vastuun ottamista seurauksista. Se miten ihminen kokee osallisuuden, rakentuu pienistä

asioista, kuten siitä miten hän tulee huomioiduksi ja kuulluksi, omista sosiaalisista suhteista, keskusteluista, sekä erilaisista kohtaamisista. (Jämsén & Pyykkönen, 2014 ,s. 36-37.)

Osallisuuden rakentumiseen vaikuttaa yksilön omat voimavarat, sekä yhteiskunnan omat rakenteet ja ilmapiiri. Jos ihmisen elämän tilanne on esimerkiksi kuormittava ja enemmänkin selviytymistä, jää osallisuus mahdollisesti vähemmäksi. Tällöin ihmisellä ei välttämättä ole voimavaroja ottaa osaa. Osallisuuden tunteeseen ja kokemuksiin vaikuttaa paljon se, miten ihminen pääsee ja pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan ja miten hänen ajatuksiinsa suhtaudutaan. Jos ihmistä ei oteta tosissaan, voi hänen olla vaikea kokea kuuluvansa ympäröiväänsä yhteisöön. On tärkeää, että jokainen yksilö saa vaikuttaa omaan elämäänsä ja toimintaansa, koska muulloin hän voi vieraantua yhteiskunnasta. (Jämsén & Pyykkönen, 2014.)

4.2 Osallisuutta ohjaavat asiakirjat varhaiskasvatuksessa

Käytännössä tämä toteutuu siten, että vanhemmilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa lapsensa päivähoidon sisältöön ja mahdollisuus osallistua sen arviointiin. Päivähoidon tulee kannustaa vanhempia osallisuuteen, ovathan perheet varhaiskasvatuksen ydin. (Kaskela & Kekkonen, 2006, s. 25–26.) Varhaiskasvatuksessa ensisijainen tavoite on lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen, sekä tarjota lapselle hyvät edellytykset kehitykselle ja oppimiselle. Varhaiskasvatuksessa osallisuuteen perustuvalla pedagogiikan suunnittelulla pyritään tukemaan lapsen itsetuntoa, sekä kasvattamaan lapsesta vastuullisempaa ja edistää tämän oppimista. (Fonsén ym. 2014, s. 82) osallisuuden lähtökohdat perustuvat Tuiran (2011) luokitteluun osallisuuden ulottuvuuksista toiminnan suunnittelussa. Osallisuus on moniulotteinen prosessi, jossa osallisuus toteutuu lapsen vaikuttamisen laajuuden, valtaistumisen, ajallisen ulottuvuuden, sekä kokemuksellisuuden kautta. Vaikuttamisen laajuudella mietitään mikä on osallisuuden aihe ja keitä se koskee. Valtaistumisella tarkoitetaan mukana oloa ja osallistumista toimintaan, jonka joku toinen on järjestänyt. Vähitellen aikuisen avustuksella valintoja aletaan tekemään itsenäisesti. Ajallisuuden ulottuvuudella tarkoitetaan toiminnan ajallista

kestoja ja mietitään, mitä vaikutuksia toiminnalla on ryhmän suunnitteluun. Ajallinen toiminta voi olla esimerkiksi sitä, että lapset suunnittelevat leikkiprojektin. Neljäs näkökulma on kokemuksellisuus. Sillä pyritään mahdollistamaan ryhmälle mahdollisuus ideoimaan omaa toimintaa yhä enemmän ja pyritään siihen, että lapsi saa onnistumisen kokemuksia. (Fonsén ym. 2014, s. 82–84.)

Varhaiskasvatustilain mukaan lapsen varhaiskasvatusta toteutettaessa, arvioitaessa ja suunniteltaessa on hänen toivomuksensa ja mielipide otettava huomioon lapsen iän ja kehityksen edellyttämällä tavalla. Lain mukaan huoltajille on annettava mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Huoltajille ja lapsille tulee järjestää säännöllisesti mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin. (L 540/2018 20. §.)

Jokaisella lapsella on oikeus vaikuttaa heidän omaan elämäänsä. Tätä määrittää esimerkiksi YK:n lapsen oikeuksien sopimus, joka velvoittaa siihen että lapsen osallisuutta edistetään. Osallisuus on subjektiivinen kokemus ja tärkeää on, että jokainen lapsi saa oman kokemuksensa osallisuudesta. (Järvinen & Mikkola, 2015, s. 13–14.) YK:n sopimuksessa on määritelty muun muassa seuraavasti: ”Vanhemmilla on ensisijainen ja yhteinen vastuu lapsen kasvatuksesta ja kehityksestä lapsen edun mukaisesti. Valtion on tuettava vanhempia lasten kasvatuksessa.”, sekä ” Lapsella on oikeus ilmaista omat mielipiteensä kaikissa itseään koskevissa asioissa ja ne on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti. (Yleissopimus lapsen oikeuksista, 1989.)

Mukaan ottava toimintakulttuuri edistää osallisuutta ja yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassa. Varhaiskasvatuksessa kasvattajien, lasten ja huoltajien mielipiteillä ja näkemyksillä on merkitystä ja niitä arvostetaan. Jotta tällainen toimintakulttuuri on syntynyt, on se vaatinut osallisuutta edistävien tapojen kehittämistä. Osallisuutta vahvistetaan kuulluksi ja nähdyksi tulemisella. Toiminnan suunnitteluun ja arviointiin tulee ottaa lapset ja huoltajat mukaan, jotta osallisuus toteutuu ja vahvistuu. (Opetushallitus, 2019, s.30-31.)

Varhaiskasvatussuunnittelun perusteissa on linjattu että kasvattajilta edellytetään jatkuvaa oman toimintansa arviointia sekä kehittämistä. Laadunarviointi on yksi keino tuottaa tietoa siitä, miten varhaiskasvatusta toteutetaan. Se antaa tietoa siitä, miten varhaiskasvatusta tulisi kehittää ja mitä vahvuuksia siinä on. Laadunarvioinnilla määritellään varhaiskasvatuksen ammatillista työtä. Se on varhaiskasvattajan oman ammatillisen toiminnan jäsentelyä ja luo perustaa työlle. Laadunarvioinnilla mahdollistetaan myös se, että huoltajat pääsevät osallistumaan lasta koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon. Laadunarviointi antaa perustan ja käsitteet keskustelulle, jota perheet ja henkilöstö keskenään käyvät. (Hujala & Fonsén, 2016, s. 314–315.)

Jokaiselle lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma yhteistyössä vanhempien kanssa. Varhaiskasvatuksen työntekijä kirjaa vanhemman kanssa suunnitelmaan tavoitteita, joita päivähoitossa tuetaan, esimerkiksi lapsen motorikkaan tukeminen tai puheen tuottamiseen kannustaminen. Tavoitteena on, että jokaisen lapsen yksilöllisiä tarpeita tuetaan ja vanhempien toiveet näkyvät suunnitelmassa ja toiveita kunnioitetaan. Suunnitelman avulla koko päiväkodin henkilöstö voi toimia johdonmukaisesti ja tiedostaa yksilölliset tarpeet. Henkilöstön tehtävä on havainnoida lapsien kehitystä ja ottaa lapsen tarpeet ja kyvyt huomioon toimintaa suunnitellessa. Kun käydään keskustelua vanhempien kanssa, tulee kiinnittää huomiota erityisesti lapsen kehityksen myönteisiin puoliin. Jos lapsen kehityksessä on huolenaiheita, tulisi ne tuoda esille mahdollisimman konkreettisesti ja yhdessä vanhempien kanssa miettiä ratkaisuja, koska huoltaja tuntee lapsensa ja huoltajat osaavat tuoda eri näkökulman, kuin henkilökunta. Varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista tulee seurata säännöllisesti vanhempien kanssa. Varhaiskasvatuksen henkilökunnalla on vastuu siitä, että suunnitelma on toimiva kokonaisuus (Stakes, 2005, s. 32–33.)

5 KASVATUSYHTEISTYÖ

5.1 Kasvatusyhteistyötä ohjaavat periaatteet

Keskeisempiä asioita kasvatusyhteistyössä ovat kuuleminen, kunnioitus, luottamus ja dialogi. Vuoropuhelussa toisen kanssa tärkeää on, että kuuntelee toista ja sinua itseäsi kuunnellaan. Kuuntelevana osapuolena asetutaan kuuntelemaan mitä toisella ihmisellä on sanottavana. Ihanteellisessa tilanteessa se näyttäytyy niin että on aidosti kiinnostunut toisten ajatuksista ja tuo keskustelussa esille rehellisyyttä, empaattisuutta ja luo toisen kanssa turvallisen ja myönteisen ilmapiirin. Kuunteleminen on joskus riskien ottamista ja voi joutua ottamaan vastaan voimakkaampia tunteitakin kuten suuttumusta, hämmennystä ja ahdistusta. Kuunteleminen on myös vaikeaa, jos keskustelijoilla on ennakkokäsitys siitä, miten keskustelu menee, esimerkiksi jos toinen kuulijoista tai molemmat ajattelevat jo etukäteen, että keskustelu tulee olemaan syyttävä tai negatiivinen. Kritisointi, syyttely, luennoiminen tai olettaminen voivat aiheuttaa sen, ettei keskustelu etene eikä kukaan enää kuuntele toista. (Kaskela & Kekkonen, 2006, s. 32–33.)

Ihmiselle tärkeää on, että hän tulee hyväksytyksi sellaisenaan kun hän itse on. Ihmisiä tulee kunnioittaa ja arvostaa ja osoittaa se tekoina ja ajatuksina. Kunnioituksessa tärkeää on myönteisyys ja avoimuus. Kunnioittavan suhteen luomisessa haaste voi olla erilaisten kulttuurin, arvojen ja perheiden ymmärrys. Jokaisella meistä on omat toimintatavat ja arvot, jotka voivat luoda sen että on vaikea ymmärtää, miksi toinen ihminen toimii toisella tavalla kuin itse toimit. Jotta todellinen vuorovaikutus syntyy, on tärkeää puhua avoimesti asioista ja arvostaa toisen ihmisen mielipiteitä. Tärkeää on tuoda myönteisyyttä esiin ja kuunnella sitä mitä huoltajalla on sanottavana. (Kaskela & Kekkonen, 2006, s. 34–35.)

Kolmas tärkeä asia kasvatusyhteistyön luomisessa on luottamus. Luottamus syntyy ajan kanssa ja vaatii kohtaamisia huoltajien kanssa ja vuoropuhelua. Useampien vanhempien mielestä luottamus kasvattajaan rakentuu sen mukaan, millainen suhde kasvattajalla ja lapsella on. Luottamukseen vaikuttaa myös se, miten vanhempi pystyy vaikuttamaan ja osallistumaan lapsen hoitoon ja kasvatukseen

päiväkodissa. Myös aiemmilla kokemuksilla on vaikutus siihen, miten ihminen pystyy luomaan luottamuksen toista kohtaan. Luottamuksen rakentuminen voi viedä aikaa ja kasvattajat voivat joutua kestämaan keskeneräisyyttä eikä kaikki asiat hoidu aina niin kuin haluaisi. (Kaskela & Kekkonen, 2006, s. 36–37.)

Jos huoltaja on kokenut, ettei häntä ole esimerkiksi kuunneltu aiemmin, voi hänen olla vaikea luottaa että toinenkaan kasvattaja kuuntelisi häntä halutulla tavalla.

Neljäs avain kasvatusyhteistyön luomisessa on dialogi. Dialogissa tärkeää on, että keskustelussa ei valita puolia ja se että keskustelussa on ydin. Dialogissa tärkeää on luoda ymmärrystä toista kohtaan. Tärkeää on myös se, että kasvattaja erottaa oman yksityiselämänsä ja työnsä erot niin emotionaalisella kuin tietoisella tasolla. Dialogissa tarvitaan näkyväksi tulemistä ja näkyväksi tekemistä tekojen ja puheiden kautta. (Kaskela & Kekkonen, 2006, s. 38–40.)

5.2 Kasvatusyhteistyö varhaiskasvatuksessa

Kasvatusyhteistyö lähtee lapsen tarpeista ja edun toteutumisesta. Tavoite on, että lapsi tulee ymmärretyksi, nähdyksi ja kuulluksi kokonaisvaltaisesti. Keskiössä ovat havainnoida lapsen toimintaa, tarpeita, leikkiä ja toiveita. (Kaskela & Kekkonen, 2006, s.17.) Varhaiskasvatuslaissa on määritelty varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Lain mukaan tarkoituksena on, että varhaiskasvatussuunnitelman perusteet edistäisivät työtä ja varhaiskasvatus toteutuisi koko maassa yhdenvertaisesti ja ohjaisi varhaiskasvatuksen laadullista kehittämistä. (L 540/2018 21. §.) Opetushallitus on laatinut varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, joka on määräys, jonka mukaan kuntien tulee laatia oma varhaiskasvatuksen suunnitelma ja toteuttaa sitä opetushallituksen ohjeistuksien mukaisesti. Uusimmat määräykset ovat vuodelta 2018. Perusteissa on määritelty muun muassa kasvatusyhteistyö, vanhempien ja päiväkodin välinen yhteistyö. (Opetushallitus, 2019)

Kasvatusyhteistyöllä tarkoitetaan huoltajien ja päiväkodin henkilöstön välistä toimimista ja sitoutumista, joka tukee lapsen kehitystä, oppimista ja kasvua. Kasvatusyhteistyö on henkilöstön ja huoltajien tasavertaista vuorovaikutusta.

Asiakassuhteessa vanhempien ja henkilöstön kasvatusyhteistyö ovat samanarvoisia, mutta tiedot lapsen tiedoista ja taidoista ovat eri. Henkilökunnalla on näkemys lapsen toiminnasta päiväkodissa, huoltajilla taas siitä millainen lapsi on kotona. (Kaskela & Kekkonen, 2006, s. 18) Kasvatusyhteistyö edellyttää keskinäistä luottamusta, toistensa kunnioittamista, sekä tasavertaisuutta huoltajien ja henkilökunnan välillä.

Kasvatusyhteistyö alkaa silloin, kun lapsen perhe tulee tutustumaan päivähöitoon. Tavoitteena on luoda ensimmäinen vaikutelma siitä, mitä lapsen päivähöito tulee olemaan (Kaskela & Kekkonen, 2006, s. 41). Kasvatusyhteistyö on käsitteenä laajempi kuin käsite yhteistyö, vaikka niillä välillä tarkoitetaan samaa. Kasvatusyhteistyö sisältää ajatuksen siitä, että vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksessa vahvistetaan, sekä kasvatusyhteistyön osaamista kehitetään ja rakennetaan. Päävastuu rakentamisesta ja ylläpitämisestä on varhaiskasvatuksen työntekijällä. Kasvatusyhteistyössä tärkeää on aktivoita ja osallistaa vanhempia yhä enemmän ja luoda aitoa vuoropuhelua ja luoda luottamusta. Kasvatusyhteistyö ei kuitenkaan ole aina haasteetonta. Haasteita kasvatusyhteistyön kehittämiseen luo esimerkiksi lapsiryhmien muutokset, vaihtuvat työntekijät ja sen myötä uusien kasvatusyhteistöiden luominen. (Järvinen ym., 2011, s. 118–120.)

Kasvatusyhteistyö lähtee aina liikkeelle lapsen tarpeista ja varhaiskasvatuksen toimintaa ohjaa se, että lapsen etu ja oikeudet toteutuvat. Kasvatusyhteistyössä tärkeää on, että huoltajat ja henkilökunta luovat yhdessä mahdollisimman parhaat edellytykset sille, että lapsen hyvinvointi tulee turvatuksi. Kasvatusyhteistyössä on kysymys siitä, että varhaiskasvatuksen henkilökunta, sekä huoltajat asennoituvat yhteiseen kasvatustehtävään ja puhuvat konkreettisista tavoista yhdessä. Henkilökunnan tehtävä on, että vanhemmat saavat aina äänensä kuuluviin ja saavat vaikuttaa lastansa koskeviin asioihin. (Stakes, 2018, s.31.)

Kasvatusvastuu on ensisijaisesti lasten vanhemmilla. Varhaiskasvatuksen ja huoltajien välistä suhdetta sanotaan kasvatukselliseksi kumppanuudeksi. Varhaiskasvatuksen henkilöstö ja vanhemmat tukevat toisiaan asioissa, jotka liittyvät lapsen kehitykseen, oppimiseen ja kasvuun. (Keskinen & Virjonen, 2004, s. 80–

81.) Vaikka kasvattajalla onkin päävastuu kasvatusyhteistyön toimimisesta, on myös vanhemman hyvä olla itse aktiivinen ja kysellä lapsestaan. Vuoropuhelu on silloin hyvää, kun huoltaja ja kasvattaja voivat pohtia yhdessä miten lasta olisi hyvä tukea niin kaverisuhteissa kuin ryhmässä. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, 2019.)

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

6.1 Opinnäytetyön tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyössäni tarkoitukseni on löytää tietoa siitä, miten isien osallisuutta sekä isien, että varhaiskasvatuksen opettajien näkökulmasta. Isyyttä on lähdetty tutkimaan 2000-luvulla yhä enemmän ja isien näkökulmaa tuodaan yhä useammin esiin mediassa, sekä tutkimuksissa. Isyydestä on alettu tekemään myös yhä enemmän tutkimuksia, sekä erilaisten hankkeiden kautta vahvistamaan isyyttä. Esimerkiksi Isän näköinen -hanke oli hanke, jonka tavoitteena oli miesten aseman vahvistaminen yhteiskunnassa, sekä nähdä mies tasavertaisena vanhempana ja kasvattajana. Minulle naisten ja miesten välinen tasa-arvo on ollut aihe, joka on minua kiinnostanut jo pitkään. Varhaiskasvatuksen näkökulma on mielestäni melko naisvoittoinen, miesten näkökulma jää vähemmälle. Näiden ajatusten pohjalta minua kiinnosti lähteä etsimään, mitä jo kirjoitettuja tutkimuksia aiheesta on tehty ja miten isät itse sekä varhaiskasvatuksen opettajat aihetta kuvailevat.

Lähdin pohtimaan työtä otsikoinnin kautta, jossa tärkeää oli isyyden, osallisuuden ja kasvatusyhteistyön näkyminen. Työssäni tärkeintä oli lähteä miettimään työn rakennetta varhaiskasvatuksen ympärille. Omien kiinnostusten kohteideni kautta aloin pohtimaan teoriakysymyksiäni ja niiden muodostumista. Näiden muodostuminen kulki käsikädessä teorian ja tutkimusten kanssa, kun sain lisää tutkimuksia työhöni ja teoriaa, sain muodostettua kysymyksiä. Kirjallisuuskatsaukseni tarkoituksena on lähteä kuvailevasti etsimään tietoa seuraavien kysymyksien avulla:

Miten isät kuvailevat osallisuutta ja kasvatusyhteistyötä päivähoitossa?

Miten varhaiskasvatuksen opettajat kuvailevat osallisuutta ja kasvatusyhteistyötä päivähoitossa?

Mitkä tekijät vaikuttavat isien ja päivähoiton osallisuuteen ja kasvatusyhteistyöhön?

6.2 Kirjallisuuskatsaus opinnäytetyönä

Kirjallisuuskatsauksen tavoitteena on kehittää jo olemassa olevaa teoriaa, mutta myös luoda uudenlaista teoriaa. Kirjallisuuskatsauksen avulla voidaan myös arvioida valmista teoriaa. Kirjallisuuskatsauksella pyritään myös siihen, että se antaisi kokonaiskuvaa jostain tietystä aiheesta. Sen avulla pyritään myös tunnistamaan, minkälaisia ongelmia käsiteltävässä aiheessa on. (Salminen, 2011, s. 3.) Päädyin kirjallisuuskatsaukseen, koska halusin tuoda esiin jo valmiista tutkimuksista tietoa ja tuloksia ja pohtia sitä, miten isien osallisuutta ja kasvatusyhteistyötä kuvaillaan. Työlläni ei myöskään ole työelämäkumppania, jonka takia koin kirjallisuuskatsauksen olevan vaihtoehto, jolla saan yleiskuvauksen aiheestani.

Kirjallisuuskatsaus voidaan jakaa kolmeen osaan: Kuvailevaan, systemaattiseen, sekä meta-analyysiin. Yleisin kirjallisuuskatsauksen tyypeistä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Kuvailevassa tutkimuskysymykset ovat systemaattista ja meta-analyysia väljempinä. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus voidaan jakaa kahteen osaan, kuvailevaan ja integroivaan. (Salminen, 2011, s. 6–7.)

Yleisin kirjallisuuskatsauksen tyypeistä on kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Kuvailevassa ei ole tarkkoja sääntöjä, miten se tulee toteuttaa ja siinä käytetyt aineistot ovat laajoja eikä niitä rajaa säännöt. Kuvailevassa tutkimuskysymykset ovat systemaattista ja meta-analyysia väljempinä. Integroivaa kirjallisuuskatsausta käytetään silloin kun halutaan tutkia monipuolisesti ilmiöitä. Sen avulla tuotetaan uutta tietoa aiheesta, jota on jo aiemmin tutkittu. Integroivan kirjallisuuskatsaus on

osittain lähellä systemaattista, mutta se antaa laajemman kuvan kirjallisuudesta, eikä katsaus ole yhtä valikoiva kuin systemaattinen. (Salminen, 2011, s. 8.)

Opinnäytetyöni on kuvaileva kirjallisuuskatsaus, tarkemmin yleiskatsaus. Kuvailevalla kirjallisuuskatsauksella annetaan laaja kuva aiheesta ja pyritään lopputulokseen, joka on helppolukuista. Kuvaileva voidaan jakaa vielä kolmeen eri toteuttamistapaan, jotka ovat toimituksellinen, kommentoiva ja yleiskatsaus. Toimituksellisessa julkaisun tekijä kirjoittaa kirjallisuuskatsauksen, joka on lyhyt ja käsittelee artikkelissa tai lehdessä käsiteltävää teemaa ja aineisto on suppea. Kommentoiva kirjallisuuskatsaus on keskustelua herättävä ja katsaus saattaa muodostua puolueelliseksi. Yleiskatsaus on näistä laajin. Sen tarkoitus on tiivistää jo valmiista tutkimuksista yleinen katsaus. (Salminen, 2011, s. 6–7.) Itse päädyin kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen, tarkemmin yleiskatsaukseen, koska halusin tuoda aihetta laajemmassa näkökulmassa esiin ja tiivistää useamman tutkimuksen tuloksia yhteen.

6.3 Opinnäytetyön tiedonkeruu, analyysi ja rajaaminen

Käytin työssäni Metsämuurosen (2005) mainitsemaa sisällön analyysiä Syrjäläisen (1994) mukaan. Aloitin etsimällä aluksi työhöni liittyvää teoriaa, jonka jälkeen aloin tehdä karkeaa luokittelua ja muodostamaan tutkimuksen keskeisempiä teemoja. (Kuvio 5.) Teemat nousivat eri teorialähteistä. Aihe määritteli teoriapohjan suunnan ja sen perusteella keskityin tietynlaiseen materiaaliin ja täältä materiaalista nousi esille teemoja, joista valitsin mielestäni olennaisimmat. Opinnäytetyöni pääavainsanoiksi muodostuivat lopulta osallisuus, kasvatuskumppanuus, kasvatusyhteistyö ja varhaiskasvatus, perhe. Tämä sen perusteella, mikä mielestäni materiaalissa oli olennaista nimenomaan aiheen näkökulmasta. Oma mielipidettäni tuki juuri se, mitä ja mitä käsittelemissäni materiaaleissa käsiteltiin liittyen tutkimusaiheeseen. Näiden pääsanojen pohjalta aloin muodostamaan työssäni näkyvää teoriapohjaa, sekä tutkimuskysymyksiä. Näiden alakäsitteiksi muodostuivat vanhemmuus, vanhemmuuden roolit, isien osallisuus, sekä varhaiskasvatus. Tässä vaiheessa minulle oli jo muodostunut varmuus siitä, että haluan

työssäni tutkia sekä isien että varhaiskasvatuksen henkilökunnan näkökulmaa osallisuudesta, sekä kasvatusyhteistyöstä.

Kuvio 5. Tutkimuksen sisällön analyysin vaiheet Syrjäläisen (1994) mukaan

Lähdin hakemaan tutkimuksia näillä hakusanoilla Finnasta sekä Google Scholarista. Tämänhetkinen maailmantilanne vaikutti siihen, että Finnan hakukannasta supistin saatavuuden niihin, jotka sai lainattua Keskikirjastojen kirjastoista, Jyväskylän yliopiston Jykdokista, sekä e- kirjoina. Rajasin lopulta teoria- ja tutkimusaineiston vuosien 2004–2020 välille. (Taulukko 1.) Vuosi 2004 on alarajana, johtuen siitä että siitä ylöspäin löytyi tutkimukseeni sopivaa kirjallisuutta, joka oli sisällöllisesti ajankohtaista vielä vuonna 2021. Vuonna 2005 on julkaistu varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, jossa on määritelty varhaiskasvatusta koskevia säädöksiä. Tästä ylöspäin löytyi tähän opinnäytetyöhön sopivaa materiaalia. Työssäni rajasin ulos muut kuin suomenkieliset tutkimukset, koska tarkoitukseni oli keskittyä suomalaiseen varhaiskasvatukseen.

Hakusanoina käytin isien osallisuus, isyys, vanhemmuus, varhaiskasvatus, varhaiskasvatuksen perusteet, perhe, kasvatuskumppanuus, kasvatusyhteistyö. Hakusanoilla löytyi paljon tutkimuksia, jotka eivät olleet valideja työssäni. Rajasin hakua niin että kirjallisuus oli sopiva työhöni ja sisälsi varhaiskasvatukseen sopivan näkökulman, (Liite 1.) Päädyin kyseisiin hakusanoihin, koska työtäni hahmotellessani, lähdin miettimään otsikon kautta sitä, mikä lopullinen näkökulmani tulee olemaan työssäni. Tärkeintä oli lähteä muodostamaan teoriapohjaa isyyden, osallisuuden ja kasvatusyhteistyön näkökulmista. Koska isyys on osa isompaa kokonaisuutta, koin tärkeäksi avata myös perheen näkökulmaa, sekä vanhemmuutta. Myös varhaiskasvatuksen näkökulma näissä kaikissa oli tarkoitus näkyä.

Sisäänottokriteeri	Poissulkukriteerit
<ul style="list-style-type: none"> - Vuoden 2004–2021 vuoden väliltä olevat tutkimukset ja teokset - Suomenkieliset tutkimukset - Isien näkökulma tulee esille - Varhaiskasvatuksen näkökulma tulee tutkimuksessa esiin - Pro Gradu -tutkielmat - -YAMK opinnäytetyöt - Väitöskirjat - Maksuttomasti saatavilla - Theseus - Yliopistojen tietokannat 	<ul style="list-style-type: none"> - Ennen vuotta 2004 julkaistut tutkimukset ja teokset - Muut kuin suomenkieliset tutkimukset - Julkaisut jotka eivät ole saatavilla elektronisessa muodossa - Julkaisut jotka, eivät ole saatavilla Keskikirjastojen tai Jyväskylän yliopiston kirjaston kirjastosta - AMK/Kandityöt - Julkaisut jossa isyyden näkökulma ei tule esiin - Julkaisut jossa varhaiskasvatuksen näkökulma ei tule esiin

Taulukko 1. Sisäänotto- ja poissulkukriteerit

6.4 Aineiston esittely

Koska kyseessä on kirjallisuuskatsaus, oli olennaista löytää aiheeseen ja teemoihin sopiva materiaali. Tutkimuksia on runsaasti, mutta kuten yllä olevasta taulukosta 3 käy ilmi, sisäänottokriteerit perustuivat karkean luokittelun aikana esiin nouseviin teemoihin. Aineistoa etsiessäni rajasin myös samalla työni teemoja ja näiden kahden rajaaminen kulki koko ajan käsi kädessä. Etsiessäni aineistoa teoriaosuuteen, hahmottui koko ajan enemmän se, minkä tyyllisiä tutkimuksia työhöni haluan.

Aloittaessani etsimään työhöni tutkimuksia, kävin läpi niin Theseusta kuin eri yliopistojen hakukantoja. Tärkeimpänä kriteerinä oli, että töissä tuli näkyä isien ääni, sekä varhaiskasvatuksen näkökulma. Käydessäni läpi eri tutkimuksia, esiin nousi monessa, ettei tutkimuksista voinut erottaa isien ja äitien näkökulmaa toisistaan, vaan puhuttiin vanhempien ajatuksista. Esiin nousi myös töitä, joissa isien osallisuudesta puhuttiin yhteiskunnan palveluissa, tai isän ja lapsen välistä suhdetta kuvattiin, mutta varhaiskasvatuksen näkökulma jäi erittäin niukaksi. Alun perin tarkoitukseni oli ottaa myös väitöskirjoja, mutta koin ettei väitöskirjoissa ollut tarpeeksi laajaa näkökulmaa, enkä pystynyt poimimaan niistä minun työhöni olennaisia asioita.

Alussa tallensin töitä, joissa puhuttiin varhaiskasvatuksen osallisuudesta, vanhempien osallisuudesta, isyyden osallisuudesta, kasvatusyhteistyöstä tai kasvatuskumppanuudesta. Lähdin vähitellen karsimaan töitä. Esimerkiksi Anttila (2018) puhuu Pro Gradu -tutkielmassaan vanhempien osallisuudesta varhaiskasvatuksessa, mutta työstä ei isien näkökulmaa pysty erottamaan, jolloin päädyin etten tätä työtä voi käyttää, koska tällöin aihe on liian laaja eikä vastaa tutkimuskysymyksiini.

Tehdessäni karsimista, päädyin lopulta kolmea Pro Gradu tutkielmaan. Näiden tutkielmien tutkimuskysymykset ja kohderyhmät tukivat minun tutkimuskysymyksiäni parhaiten, sekä sain näiden avulla selkeimmän näkökulman. (Liite 2.)

Työssäni käyttämäni Pro gradu -tutkielmat ovat julkaistu vuosien 2013-2020 aikana. Heinonen ja Kovanen (2013) ovat tehneet varhaiskasvatuksen Pro Gradu -tutkielmansa lasten päiväkodin aloituksesta isien näkökulmasta ja ovat haastatelleet isiä tutkielmassaan. Huhtala (2014) on tehnyt varhaiskasvatuksen Pro Gradu -tutkielmansa, jossa hän on haastatellut isiä ja varhaiskasvatuksen opettajia ja tutkinut heidän ajatuksiansa ja kokemuksia kasvatusyhteistyöstä. Lappeteläinen (2020) puolestaan on tehnyt kasvatopsykologian Pro Gradu -tutkielman, jossa hän tutkii Varhaiskasvatuksen opettajien käsityksiä sukupuolituneesta vanhemmuudesta ja miten he kuvailevat isien osallisuutta. (Liite 2.) Päädyin kyseisiin tutkielmiin, koska päädyin analyysini kautta siihen, että haluan työssäni tutkia sekä isien että varhaiskasvatuksen henkilökunnan näkökulmaa osallisuudesta, sekä kasvatusyhteistyöstä.

7 TULOKSET

7.1 Osallisuuteen ja kasvatusyhteistyöhön vaikuttavia tekijöitä

Työllä, jota vanhemmat tekevät, on suuri rooli perheen omassa arjessa. Haastateluissa esiin nousee se, että isien työt vaikuttavat osittain siihen, että isät osallistuvat vähemmän päivähoidon vasukeskusteluihin, sekä eri tapahtumiin. Vanhempainilloissa on paikalla yleensä yksi vanhempi, joka usein miten on äiti. (Huhtala, 2014, s. 47–49) Nämä tapahtumat koettiin vähemmän tärkeinä kuin vasu- ja aloituskeskustelut, koska niissä ei käsitelty lapsen yksilöllistä kehitystä. (Heinonen & Kovanen 2013, s. 93–95). Varhaiskasvatuksen opettajat toivat haastateluissa esiin näkökulman, että isät huolehtivat perheidensä toimeentulosta ja työ on kiireistä, jolloin vastuu painottuu enemmän äidille. (Lappeteläinen, 2020, s. 60–61.)

Osalla isistä oli työ, joka sisälsi työmatkoja, joiden vuoksi he olivat arkena pois kotoa. Näissä perheissä vastuu päiväkodin kasvatusyhteistyöstä ja lasta koskevista asioista painottui enemmän äidille. (Heinonen & Kovanen, 2013, s.65.)

Isillä ja äideillä nähdään olevan erilaisia rooleja. Äideillä nähdään päivähoiton alkaessa olevan enemmän tietotaitoa siitä, mitä päivähoito on. Suurempaan osallisuuteen ja kasvatusyhteistyön kehittymiseen päivähoiton alussa nähdään vaikuttaneen myös se, että lapsen aloittaessa äiti saattoi olla vielä vanhempainvaipalla tai hoitovapaalla, eikä ollut vielä palannut töihin. Äitien isompaan rooliin vaikuttaa myös se, että tutkimuksen isien puolisoista osa oli kasvatusalalla töissä ja näissä perheissä isät antoivat äidille paljon enemmän vastuuta lapsen hoitoa koskevista asioista, koska kokivat äitien osaavan kiinnittää huomiota olennaisiin asioihin paremmin. Vasu- ja aloituskeskusteluissa annettiin äideille isompaa roolia ja äiti hoiti suurimman osan keskustelusta. (Heinonen & Kovanen, 2013, s. 98–99.)

Isät kokivat päivähoiton huomioivan heidät samalla tavoin, kun äiditkin. Äitien sukupuoli tuotiin esiin ja yksi haastateltava koki naisien olevan sosiaalisempi, joka vaikutti tiiviimpään yhteistyöhön päivähoitossa. Huhtala (2014, s. 49.)
Varhaiskasvatuksen opettajat kokivat, etteivät tunteneet isiä yhtä hyvin kuin äitejä, koska isät olivat vähäsanaisempia tuonti- ja hakutilanteissa (Lappeteläinen, 2020, s.39.)

Varhaiskasvatuksen työntekijät kertoivat eri asioita isille kuin äideille. Isät koettiin huonomuistisempina ja huolimattomimpina, tätä perusteltiin argumentilla, että miehet vain ovat erilaisempia kuin naiset. Huhtala (2014, s.52) Isät nähtiin rennompia ja paljon suurpiirteisempiä. Tämä näkyi varsinkin lasten tavaroista huolehtimisessa, sekä päiväkodin henkilökunnan informoimisessa. Varhaiskasvatuksen opettajat kokivat äitien muistavan ja puhuvan asioista isiä enemmän. Isiä kuvattiin rentoina, hassuttelijoina ja vähäsanaisina, jotka eivät muista asioita. (Lappeteläinen, 2020, s. 40–41)

Tutkimuksista kävi siis selkeästi ilmi se, että perheissä on vielä perinteiset rooli- jaot. Isät osallistuvat, mutta eivät yhtä paljon kuin äidit. Äidit ottavat vastuunkantajien roolin päivähoitoasioissa. Tämä kävi ilmi päivähoiton henkilökunnan mielipiteissä, samaten tutkimukseen osallistuneiden perheiden mielipiteissä. Isien työ nähtiin tärkeämmäksi kuin äitien, näin ollen äideillä oli enemmän aikaa osallistua

lasten asioihin. Roolijako tuli näin esiin myös varhaiskasvatuksen opettajien asenteissa. Isä vastaa elatuksesta, äiti perheen päivittäisistä juoksevista asioista.

7.2 Isät osallistuvat ja osallistetaan

Tärkeänä koettiin lapsen sopeutuminen päivähoitoon ja sen käytänteisiin. Tärkeänä pidettiin sitä, että henkilökunta huomioisi päivähoitossa varsinkin asioita, joihin perhe ei itse päivän aikana voi vaikuttaa, kuten perushoito ja turvallisuudentunne. Tärkeää oli, että lapsi saisi tukea, turvaa ja läheisyyttä päivähoitossa. (Heinonen & Kovanen 2013, s. 110–111)

Päivähoidon kanssa puhutaan asioita, joita sekä vanhemmat, että päivähoito haluavat nostaa esiin. Ennen päivähoiton aloitusta oli ollut aloituskeskustelu, sekä tutustumiskäyntejä, jossa päivähoito tuli tutuksi sekä vanhemmille, että lapsille. Kasvatusyhteistyötä kuvailtiin myös omahoitajan ja vanhempien välisen suhteen kautta. Haastateltavat tiesivät heidän lapsellaan olevan omahoitaja, joka oli päivähoiton alkaessa ollut vanhempiin yhteydessä ja sopinut aloituskeskustelun ja tutustumisia. Omahoitajalla tarkoitettiin haastatteluissa varhaiskasvatuksen opettajaa, hoitajaa tai perhepäivähoitajaa. Varsinkin aloitusvaiheessa omahoitajuuden merkitys oli korostunut. (Heinonen & Kovanen, 2013, s. 87–88) Pienryhmätoiminta tuki kasvatusyhteistyön kehittymistä, isät tiesivät kuka heidän lapsensa asioista tietää eniten. Varsinkin ujomman isän oli helpompi tukeutua vastuuikäiseen. (Huhtala, 2014, s. 47.)

Kokemusta vasukeskusteluihin osallistumisesta oli. Vasukeskustelut oli pidetty lapsen omahoitajan kanssa. Kritiikkiä oli tullut siitä, että vasukeskustelu oli ollut liian nopeasti päivähoiton aloituksen jälkeen, eikä perhe kokenut olleensa sopeutunut vielä uuteen elämäntilanteeseen. (Heinonen & Kovanen, 2013, s. 88.)

Omaan osallisuuteen kasvatusyhteistyössä oltiin tyytyväisiä. Koettiin, että osallistua voisi toki vieläkin enemmän. Henkilökunnan roolilla koettiin olevan suuri ja tärkeä merkitys päivähoitossa. Toivottiin henkilökunnan aktivoivan isiä enemmän, esimerkiksi kutsumalla isiä seuraamaan hoitopäivää tai tutustumaan

toimintaan paremmin. Välillä koettiin, että henkilökunta opetti vanhempia, toivottiin, että henkilökunta kokisi heidät tasavertaisina yhteistyökumppaneina. Päivähoidon kanssa oli puhuttu siitä, miten kasvatusyhteistyö toteutuu ja yhteistyö nähtiin pääsääntöisesti olevan toimivaa. (Heinonen & Kovanen, 2013, s. 97–100.)

Isillä ja päivähoidon henkilökunnalla oli läheiset välit keskenään ja tärkeänä koettiin yhteistyössä avoimuus, luottamus ja yhteistyön tiiviys. Molempien kanssa avoimesti tehtävä yhteistyö koettiin tärkeänä. Tässä korostui nimenomaan se, että yhteistyötä tehtiin molempien vanhempien kanssa avoimesti. (Heinonen & Kovanen, s. 102–104.)

Kasvatusyhteistyö oli käsitteenä tuttu isille. Käsite oli tullut esimerkiksi vasukeskusteluissa ja vanhempainilloissa esille, mutta käsitettä ei arkikielessä käytetty. Sanat yhteistyö ja kasvatusyhteistyö nähtiin samaa asiaa tarkoittavina. (Huhtala 2014, s. 40–41.)

Kaksi periaatetta, jotka ohjasivat toimivaa kasvatusyhteistyötä, olivat luottamus vanhempien ja henkilökunnan välillä, sekä avoimuus ja toimiva keskusteluyhteys. Isille oli tärkeää, että pystyttiin luottamaan siihen, että lapsi voitiin jättää hyvillä mielin hoitoon ja luottaa siihen, että lapset ovat turvassa päivän ajan. Avoimuudella tarkoitettiin sitä, että varhaiskasvattajat pysyivät ottamaan esiin vanhempien kanssa sekä positiiviset että negatiiviset asiat ja puhumaan niistä suoraan. Toimivan kasvatusyhteistyön kannalta oli tärkeää, että henkilökunta ei vaihtuisi, koska jos henkilökunta vaihtui tiuhaan tahtiin ei yhteistyö ehtinyt muodostua kasvattajien ja vanhempien välillä kunnolla. (Huhtala, 2014, s. 44–45.)

Päivittäiset keskustelut tapahtuivat yleensä iltapäivisin, aamut olivat vanhemmille kiireisempiä, lapsi jätettiin nopeasti hoitoon ja aikataulu oli tiukka. Iltapäivisin kasvattajat ja isät saattoivat puhua myös muista ajankohtaisista aiheista, jos lapsesta ei ollut isompia kuulumisia, tämä myös tuki yhteistyön vahvistumista. Esiin tuli, että vanhempien rooli yhteistyön toteuttamisesta päiväkodissa riippui siitä, kumpi vanhemmista lasta toi. Varhaiskasvatuskeskusteluihin isät aktiivisesti osallistuivat. (Huhtala 2014, s. 47–48.)

Isät kokivat osallistuvansa lastensa kasvatusyhteistyöhön, vaikka kokivat, että aina voisi osallistua enemmänkin. Tähän toivottiin vetoapua päivähoidon henkilökunnalta. Kiire on usein läsnä kohtaamisissa, tästä huolimatta koettiin, että yhteistyö oli toimivaa. Isät myös kokivat, että henkilökunta osasi huomioida heidät. Aloituskeskustelut, tutustuminen, omahoitajat, vasukeskustelut ym. päivähoitoon kuuluvat yhteistyömuodot koettiin toimiviksi ja hyviksi. Kasvatusyhteistyö nähtiin luottamuksellisena ja avoimena suhteena ja välit koettiin hyviksi. Kokonaisuudessaan isät olivat tyytyväisiä niin omaan, kuin päivähoidon henkilökunnan panokseen.

7.3 Pienistä kohtaamisista syntyy yhteistyö

Varhaiskasvatuksen opettajille käsitteiden merkitykset olivat tuttuja, mutta he toivat esiin sen, ettei termistöä käytetty päivähoidon arjen työssä. Kasvatusyhteistyön merkitystä tuotiin esiin syvemmin esiin ja he osasivat määritellä sitä tarkemmin, kasvatusyhteistyö kuvailtiin esimerkiksi tiiviinä yhteistyönä lapsen perheen kanssa. Yhtenä syynä voidaan pitää sitä, että henkilökunta tunsiperhettä yhä enemmän, jolloin kasvatusyhteistyö tiivistyi. (Huhtala, 2014, s. 42–43.)

Avoimuuden merkitys varhaiskasvatuksessa oli tärkeä osa kasvatusyhteistyötä. Kasvatusyhteistyö oli esimerkiksi sitä, että vaikeistakin asioista oli helppo puhua ja ne otettiin heti samana päivänä esiin. Osa varhaiskasvatuksen opettajista koki, että pohja kasvatusyhteistyölle luotiin heti ensimmäisillä tapaamisilla ja sillä oli merkitystä, miten yhteistyö lähti liikkeelle. Päivähoidon työntekijällä täytyi olla ymmärrystä, empaattisuutta ja herkkyyttä, mutta toteuttamisessa täytyy olla myös jämäkkä. Myös luottamus tuli esiin ja se että vanhempien pitää turvallisesti mielin voida jättää lapsi päiväkotiin. Toimiva kasvatusyhteistyö lähti työntekijöiden omasta toiminnasta. Henkilökemioilla oli merkitystä kasvatusyhteistyössä. Toisten isien kanssa vuorovaikutus toimi paremmin. Kuitenkaan se ei tarkoittanut sitä, etteikö kasvatusyhteistyö toimisi. (Huhtala, 2014, s. 46–47.)

Haku- ja vientitilanteet olivat keskeisiä tilanteita, jossa kasvatusyhteistyötä arjessa toteutettiin. Iltapäivät olivat aamuja tärkeämpiä ja hetkiä, jolloin pidemmät keskustelut lapseen liittyvistä asioista käytiin. Isiä nähtiin päivähoitossa siinä missä äitiäkin. Jotkut isät kyselivät toisia innokkaammin lapsen asioista. Isien koettiin kyselevän enemmän arkisempia asioita, kuten miten lapsi oli nukkunut päiväunet tai miten ruoka oli maistunut. Äidit juttelivat enemmän mieltä painavista asioista lapseen liittyen, kuten kaverisuhteista, tai miten lapsi reagoi päivähoitossa oloon. (Huhtala, 2014, s.50–51.) Myös Lapeteläisen (2020, s.64) haastatteluissa isien nähtiin olevan kiinnostuneita lapsen syömisestä, turvallisuudesta, nukkumisesta, liikunnallisista taidoista, kaverisuhteista ja päivän touhuista.

Isien vanhemmuustaitoja oli vaikeampi arvioida, kun äitien tai vanhempien vanhemmuustaitoja yleisellä tasolla. Isiä kuvattiin äitinäkökulman kautta ja verrattiin äiteihin. Isät toimivat hakutilanteissa äitejä nopeammin ja olivat vähäsanaisempia kuin äidit. (Lappeteläinen 2020, s. 39.)

Persoonallisuudella oli isompi merkitys kuin vanhemman sukupuolella päivähoiton ja kodin välisessä yhteydenpidossa. Yhteydenpitoon vaikutti myös se, kumpi vanhemmista oli tullut päivähoitolle tutummaksi. Äidit olivat yleisesti ne, kenen kanssa vasukeskustelut sovittiin ja äidit olivat vastuuvanhempia ja isät enemmänkin sivustaseuraajia. (Lappeteläinen 2020, s. 52.)

Huoltajina isät näkyivät samalla tavalla lapsen arjessa kuin äiditkin, vaikka varhaiskasvatuksessa osallisuus olikin äitejä vähäisempää. esiin nousi se, että isien koettiin hoitavan arjessa käytännön asiat, äitien taas vastaavan hoivasta. Koettiin että isillä oli pienempi vastuu varhaiskasvatuksen alussa. Isät eivät tieneet aloitukseen liittyvistä yksityiskohdista samalla lailla, kun äidit. (Lappeteläinen 2020, s. 64–67.)

Yhteistyö syntyy pienistä arjen kohtaamisista haku- ja vientitilanteissa. Hyvät henkilökemiat edesauttavat yhteistyötä, mutta niiden ei anneta vaikuttaa negatiivisesti. Äidit kuitenkin nousivat esiin tutumpina ja aktiivisimpina yhteistyökumppaneina, heidän kanssaan herkemmin keskusteltiin syvemmistä asioista, kun taas isien kanssa arjen rutiineista. Esiin tuli selkeästi se, että äidit vastaavat

hoivasta, kun taas isät ottavat kantaa yleisemmällä tasolla. Varhaiskasvatuksen opettajat kokivat isien osallistuvan, mutta osallisuuden olevan vahvempaa äideillä.

8 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

8.1 Johtopäätökset

Huhtalan (2013), Heinosen ja Kovanen (2014), sekä Lapeteläisen (2020) tutkimuksissa kuvattiin isien näkökulmaa osallisuuden ja kasvatusyhteistyön näkökulman kautta. Käydessäni läpi Pro gradu -tutkimuksia huomasin haastatteluissa nousevan esiin, kuinka vanhempien sukupuoli ja roolit vaikuttavat siihen, miten osallisuus näkyy päivähoitossa ja miten kasvatusyhteistyötä isien kanssa toteutetaan. Isiä kuvattiin rennompina, vähäsanaisempina ja esiin nousi se, että heille kerrottiin vähemmän informaatiota kuin äideille. Huomioni kiinnittyi siihen, kuinka tutkimuksissa haastatellut varhaiskasvatuksen opettajat kokivat isän olevan huolimattomampi, tai huonomuistisempi ja tämä oli syy siihen, miksi asioita kerrottiin äidille enemmän.

Äitiysnäkökulma nousi kaikissa tutkimuksissa esiin ja isyyden osallisuutta ja kasvatusyhteistyötä kuvattiin vertailevasti äidin kanssa. Vertailuna käsittelemiini tutkimuksiin vertasin tutkimuksia Alasuutarin (2010) tutkimukseen, jossa hän on tutkinut varhaiskasvatuksen keskusteluja ja muun muassa isän paikkaa keskusteluissa. Huomioni kiinnittyi myös siihen, että kaikissa kolmessa pro gradu -tutkimuksessa mainittiin myös Alasuutarin tutkimus ja vertailua kyseiseen tutkimukseen. Alasuutari (2010, s. 132–134) tutkimus vahvistaa, että päivähoito- ja kasvatukselliset asiat ovat enemmän äidin vastuulla, poikkeuksiakin toki on. Perheet ovat tehneet tietynlaista työnjakoa ja päivähoitollinen puoli monesti jää enemmän äidin vastuulle. Kuten Alasuutari (2010, s. 134) mainitsee, vastuun jako näin on vanhempien oma päätös, eikä se tarkoita, etteikö isä osallistuisi lapsen arkeen, isän osallisuus näissä tilanteissa näkyy elämän muilla osa-alueilla kuin varhaiskasvatuksessa.

Osallisuuden ja kasvatusyhteistyön rakentumiselle tärkeänä tutkimuksissa tuli esiin luottamus. Sekä isät että varhaiskasvatuksen opettajat toivat esiin sen, kuinka toisen huomioonottamisella oli suuri merkitys ja sillä, että asioista voitiin puhua suoraan. Huhtalan (2014) tutkimuksessa esiin nousee aloitus- ja vasukeskusteluiden merkitys, sekä varhaiskasvatuksen henkilökunnan merkitys. Ennen päivähoiton alkua perheen on mahdollista tulla tutustumaan päivähoitoon useampia kertoja. Jo ensimmäisillä tutustumiskäynneillä on merkitystä siihen, minäkalaisen kuvan vanhemmat saavat päivähoitosta ja kuinka päivähoiton henkilökunta ottaa heidät vastaan. Tutustumiskäynnit ovat myös lapselle hyvä tapa vähitellen tottua uuteen päivähoitopaikkaansa Lapsi myös aistii vanhemmistaan, miten he suhtautuvat päivähoitoon. Jos vanhemmille jää hyvä kuva, vaikuttaa tämä lapsenkin sopeutumiseen. Lisäksi tämä luo ensimmäisen kosketuksen yhteistyölle. Jotta kasvatusyhteistyö voi muodostua, tulee henkilökunnalta löytyä empatiaa, ymmärrystä ja herkkyyttä perhettä kohtaan.

Heinosen & Kovasen (2013) työssä tuodaan esiin myös päivähoiton henkilökunnan vaihtuvuus. Kasvatusyhteistyön luominen on hankalampaa, jos työntekijät vaihtuvat tiheään tahtiin. Koen, että jokaisella meistä on erilainen tapa työskennellä ja tämä vaikuttaa siihen, että toisen aloittama työ ei jatkukaan samalla tavalla, vaan alkaa tietyllä lailla alusta. Tällöin yhteistyö ei kehity vaan muodostuu joka kerta uusiksi.

Varhaiskasvatussuunnitelma keskusteluita pidetään noin kaksi kertaa vuodessa, jolloin vanhemmat pääsääntöisesti pääsevät pidemmin puhumaan lasta koskevista asioista. Tutkimuksissa tulee ilmi, että vienti- ja hakutilanteet voivat olla nopeita, eikä silloin vaihdeta asioita kuin pintapuolisesti. Isät kuitenkin tuovat esiin, että osaavat ottaa itse asioita puheeksi tai luottavat siihen että heihin ollaan yhteydessä.

Pääsääntöisesti isät, sekä varhaiskasvatuksen opettajat kuvailevat osallisuutta ja kasvatusyhteistyötä toimivaksi. Isät eivät itse koe, että heitä jätettäisiin ulkopuolelle, vaan tutkimuksista nousee ilmi juuri aiemmin mainitsemani perheiden itse tekemät jaot siitä, mistä asioista vanhemmat arjessa vastaavat.

Varhaiskasvatuksen opettajat toivat Lappeteläisen (2020) haastatteluissa esiin persoonalla olevan suurempi merkitys kuin sukupuolella.

Päivähoidossa varhaiskasvatuksen opettajat ja muu henkilökunta tekevät kasvatamista työkseen. Henkilökunnalla on säädökset, jotka ohjaavat heidän työtään ja jonka mukaan he toimivat päivittäisessä tehtävissään. Koulutustausta ja työkokemus myös näkyvät päivittäisessä kasvatusyhteistyössä. Vanhemmilla tämä taas perustuu omien lapsien mukanaan tuomaan kokemukseen. Vanhemmilla myös tunteet vaikuttavat kasvatusyhteistyöhön. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan taas tulisi toimia lainsäädäntöjen pohjalta.

Perinteiset sukupuoliroolit tulevat vielä selkeästi esiin perheiden sisäisissä rooleissa, kun tutkitaan osallisuutta varhaiskasvatuksessa. Isät osallistuvat ja osallistuminen on lisääntynyt, mutta edelleenkin äitien koetaan kantavan enemmän vastuuta lasten päivähoidosta niin perheiden, kuin varhaiskasvatuksen näkökulmasta.

Jatkotutkimusideana isien osallisuutta ja kasvatusyhteistyötä voisi tutkia valtakunnallisella tasolla määrällisen tutkimuksen kautta. Tutkimukseen voisi ottaa kohteeksi isiä eri puolelta Suomea, jolloin erot siinä miten kunnat toteuttavat varhaiskasvatussuunnitelmaa tulisi myös esiin.

8.2 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Opinnäytetyön tekemiseen liittyy paljon eettisiä kysymyksiä, joita tekijän tulee ottaa huomioon työtään tehdessä. Hyvässä tutkimuksessa eettiset näkökulmat tulevat selkeästi esille, tämä kuitenkin voi olla haastavaa. Eettisyyden ongelmia saattavat olla muun muassa puutteellinen tulosten raportointi ja niiden koproiminen. (Hirsjärvi ym., 2009, s.23, s.27.) Työtä tehdessäni minulle oli tärkeää koko ajan tarkastella töitä isien näkökulma huomioon ottaen. Haastavaa kuitenkin oli pohtia, kuinka tuoda näkökulmat esiin selkeästi ja riittävästi. Jotta tutkimus on luotettava, tulee tekijän tuoda esille, miten hän on työnsä toteuttanut (Hirsjärvi ym., 2009,233). Työssäni olen kuvannut vaiheet, joilla lähdin työtäni

toteuttamaan, sekä keräsin koko ajan lisää tietoa aiheista. Kun tutkimusidea ja aihe muotoutuivat, niin tutustuin aihepiiriin teoreettiseen viitekehykseen. Samalla myös tutustuin siihen, miten kuvaileva kirjallisuuskatsaus toimii tutkimusprosessissa. Tämä menetelmä oli minulle uusi, joten jouduin koko prosessin ajan tarkentamaan menetelmän prosessia ja miten sitä toteutetaan.

Tutkimuksen objektiivisuuden toteutumiseksi kysymykset tulisi muotoilla niin, ettei niistä voisi päätellä kysyjän olettamuksia tai henkilökohtaisia mielipiteitä vaan tutkimuksen tekijän tulisi suhtautua aiheeseen objektiivisesti. Valitsin aiheen oman ammatillisen näkökulmani perusteella. Aihe on lähellä sydäntä ja koen tärkeäksi sen esiin noston varhaiskasvatuksen saralla. Kun aihe on lähellä omaa ammatillista kokemusta, on riskinä se, että oma tausta heijastuu tutkimuksen tuloksiin. Kuitenkin, kun katsauksen lähtökohtana olivat kolme tutkielmaa ja niiden analysointi, oli kirjallisuuskatsauksen objektiivinen lähestyminen mahdollista. Kuvailevassa kirjallisuuskatsauksessa ei ole tarkkoja sääntöjä ja siinä käytetyt aineistot voivat olla laajoja. Teemat ja hakusanat nousivat teoriasta ja niitä tuki oma ammatillinen osaaminen.

Tutkimuksen tarkoituksena oli antaa laaja yleiskatsaus aiheeseen. Mielestäni tämä on toteutunut. Kirjallisuuskatsauksen tulos on myös verrannollinen alkupe-
räistutkimusten sisältöön. Työn prosessi on raportoitu avoimesti ja rehellisesti, apuna tähän on käytetty taulukoita. Tulokset on saatu käytetyistä tutkielmista vertaamalla niitä toisiinsa ja raportoimalla tämä. Lähteet on kirjattu tarkasti ja huolellisesti.

8.3 Ammatillinen kasvu

Olen aloittanut opinnäytetyöprosessin alun perin jo vuonna 2019, mutta haasteita toi oikeanlaisen aiheen löytäminen, sekä yhteistyökumppanin löytäminen. Kirjallisuuskatsaus oli työnä aika ajoin haasteellinen, koska tietoa tuli etsiä jo valmiista töistä ja pohtia niiden tuloksia. Tämän sijasta olisi voinut olla mielenkiintoista tehdä määrällinen tutkimus isien osallisuuteen ja kasvatusyhteistyöhön liittyen ja verrata sitä olemassa oleviin tutkimuksiin. Uskon kuitenkin, että tutkimuksellinen osaamiseni on kehittynyt tämän prosessin aikana.

Kirjallisuuskatsaus on haastanut omaa tekemistäni ja olen saanut siitä avaimia ammatillisen materiaalin tutkimiseen ja omaksumiseen tulevaisuudessa.

Prosessia häyttasi myös tämänhetkinen maailmantilanne. Covid-19 pandemiasta johtuva poikkeustilanne häyttasi työn etenemistä ja materiaalin hankkimista. Materiaalin lainaaminen oli aika ajoin haastavaa kirjastojen ollessa kiinni, eikä kaikkea materiaalia saanut e-kirjoina, joka vaikutti siihen, että en saanut kaikkea teoriapohjaa, mitä olisin halunnut. Minulle myös henkilökohtainen ohjaus on tärkeää ja koen, että opiskelu ja ohjaus etänä ovat osaltaan haastaneet tämän työn etenemistä.

Haasteista huolimatta koin tutkimuksen tekemisen mielekkäänä ja inspiroivana. Isyys varhaiskasvatuksessa on ollut sydäntä lähellä oleva aihe ja se vaikutti siihen, miksi kyseiseen aiheeseen päädyin. Tämä aihe ja sen tutkiminen tukee vahvasti ammatillista kasvuani. Koko prosessi ja tutkimani materiaali tulevat olemaan hyödyksi päivittäisessä työssäni varhaiskasvatuksen parissa. Näkökulma sekä varhaiskasvatuksen, että isien kannalta on hyödyllinen siinä, miten kohtaan vanhemmat ja varsinkin isät. Opinnäytetyö prosessi sai minut huomaamaan sen, että päiväkotiympäristössä kohtaamiset helposti tapahtuvat vain toisen vanhemman kanssa.

Tämä opinnäytetyö-prosessi tulee todennäköisesti seuraamaan minua koko varhaiskasvatusurani ajan. Tiedostan paremmin molempien vanhempien tasarvoisuuden, mutta osaan huomioida myös sen, että perheet tekevät tietoisia valintoja siitä, kumpi on yhteydessä päiväkodin henkilökuntaan. Tämä hyödyttää sekä minua, että vanhempia.

LÄHTEET

- Aalto, I. & Kolehmainen, J. (toim.). (2004). *Isäkirja*. Vastapaino.
- Aalto, I. (2012). *Isyyden aika, historia, sukupuoli ja valta 1990 -luvun isyyskeskusteluissa*. Bookwell Oy. <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/41477/978-951-39-5230-3.pdf?sequence>
- Alasuutari, M. *Suunniteltu lapsuus: keskustelut lapsen varhaiskasvatuksesta päivähoitossa*. (2010). Vastapaino.
- Anttila, S. (2018). *Kulkua kohti yhteisöllisyyttä: Vanhempien osallisuuden toteutuminen pirkanmaalaisessa päiväkodissa*. [Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-201902181254>
- Fonsén, E., Heikka, J. & Elo, J. (2014). *Osallisuutta edistävän suunnittelun taso*. Teoksessa Heikka, J., Fonsén, E., Elo, J. & Leinonen, J. (toim.), *Osallisuuden pedagogiikka varhaiskasvatuksessa*. (s. 82–84.) Suomen varhaiskasvatus ry.
- Heinonen, S. & Kovanen A. (2013). ”*Sen naamasta näkyy, että hyvin viihtyy*”, *Lapsen päivähoiton aloitus isien näkökulmasta*. [Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto]. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201311122563>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009). *Tutki ja Kirjoita*. Tammi.
- Huhtala, M. (2014). ”*Kumppanuus on sellasta käsi kädessä kulkemista*” isien ja lastentarhanopettajien ajatuksia ja kokemuksia kasvatuskumppanuudesta. [Pro gradu -tutkielma, Oulun yliopisto]. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-201405161407>
- Hujala E. & Fonsén, E. (2016). *Varhaiskasvatuksen laadunarviointi ja pedagoginen kehittäminen*. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. Bookwell Oy.
- Hughes D. (2011). *Kiintymyksen keskeinen vanhemmuus, toimivuutta kasvatukseen*, PT-Kustannus.
- Isän näköinen -hanke. (2020). Isätyö -kirja. Grano Oy. <https://xn--isnkinen-w2ac1t.fi/wp-content/uploads/2020/01/Is%C3%A4ty%C3%B6kirja.pdf>
- Isyyslaki 13.1.2015/11. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20150011>

- Jämsä, J. (2004.) *Isä, joka on homo – homomiehen perhe ja vanhemmuus*. Seta julkaisuja.
- Järvinen, K. & Mikkola, P. (2015). *Oletko sä meidän kaa? Näkökulmia osallisuuden ja yhteisöllisyyteen varhaiskasvatuksessa*. Pedatieto Oy
- Järvinen, M., Laine, A., & Hellman-Suominen K. (2011.) *Varhaiskasvatusta ammattitaidolla*. Kirjapaja.
- Kabat-Zinn M. & J. (2011). *Jokapäiväiset ilonaiheet*. Basam Books.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. (2006). *Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta, opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen*. Gummerrus.
- Keskinen, S. & Virjonen, H. (toim.) (2004). *Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoitossa*. Tammer-Paino Oy.
- L 540/2018. Varhaiskasvatustilaki 13.7.2018/540. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540#Pidp446718464>
- Lappeteläinen, H. (2020) *Varhaiskasvatuksen opettajien käsityksiä sukupuolittuneesta vanhemmuudesta* [Pro gradu -tutkielma, Oulun yliopisto]. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-202006172436>
- Mannerheimin lastensuojeluliitto (16.5.2019) *Kasvatuskumppanuus päiväkodin kanssa*. <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/paivakoti-ikaisen-lapsen-kaverisuhteet/kasvatuskumppanuus-paivakodin-kanssa/>
- Metsämuuronen, J. (2005). *Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä*. Gummerrus.
- Miettinen, A. (2008). *Kotityöt, sukupuoli ja tasa-arvo. Palkattoman työn jakamiseen liittyvät käytännöt ja asenteet Suomessa*. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja E 32 /2008. Yliopistopaino. <https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/12/63486066-kotityot-ja-tasa-arvo.pdf>
- Mykkänen J. (2010) *Isyyden tutkimus Suomessa 1990–2010*. Teoksessa Mykkänen J. & Aalto I.(s. 42–69). *Isyyden ihanteet, arki ja kokemukset. Raportti isyyden tutkimuksesta Suomessa*. Nuorisotutkimusseura. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2013/05/1isyydenihanteet.pdf>

- Opetushallitus (2019) *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2018*.
https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet.pdf
- Pelastakaa lapset (2017) *Muuttuva isyys*. https://issuu.com/pelastakaaalapsen/docs/muuttuva_isyys
- Pyykkönen A. & Jämsén A. (toim.) (2014) *Osallisuuden jäljillä*. Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry. <https://www.pksotu.fi/pksotu/wp-content/uploads/2018/02/osallisuuden-jaljilla-verkkoversio-pakattuna-16052014.pdf>
- Salminen A. (2011). *Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin*. Vaasan Yliopisto.
https://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/7961/isbn_978-952-476-349-3.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Stakes (2005) *Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2005*. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/77129/Varhaiskasvatussuunnitelmanperusteet.pdf>
- Sorsa, T., (2020), *Kestävän väestönkehityksen Suomi Väestöliiton väestöpoliittinen raportti 2020*. Väestöliitto. https://www.vaestoliitto.fi/uploads/2020/11/c847b683-kvs_saavutettava.pdf
- Tilastokeskus (22.5.2020) *Pikkulapsiperheiden määrä vähentynyt lähes viidenneksellä 2010-luvulla*.
https://www.stat.fi/til/perh/2019/perh_2019_2020-05-22_tie_001_fi.html
- Tilastokeskus (2018) *Isät tilastoissa 2018*. https://www.stat.fi/tup/tilastokirjasto/isat_tilastoissa_2018.html
- THL (12.6.2020.) *Lapsen elatus ja huolto sekä isyyden selvittäminen 2019*.
https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/140117/Tr20_20.pdf?sequence=5&isAllowed=y
- Yleissopimus lapsen oikeuksista, 20.11.1989. https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/LOS_A5fi.pdf

LIITE 1. Työssä käytettävät pro gradu -tutkielmat

Pro Gradu -tutkielma	Aiheen sisältö	Tutkimuskysymykset
<p>Soila Heinonen ja Anna Kovanen</p> <p>"Sen naamasta näkyy, että hyvin viihtyy",</p> <p>Lapsen päivähoiton aloitus isien näkökulmasta,</p> <p>Varhaiskasvatustieteen pro gradu -tutkielma</p> <p>Jyväskylän yliopisto 2013</p>	<p>Isien osallisuuden tutkiminen kasvatusyhteistyössä, sekä isien kokemusten esille tuominen</p>	<p>1. Millaisena lapsen päivähoiton aloitusprosessi ilmenee perheen arjessa isien näkökulmasta tarkasteltuna?</p> <p>2. Millaisia kokemuksia isillä on kasvatusyhteistyöstä lapsen päivähoiton aloitusvaiheessa?</p>
<p>Huhtala, Mari</p> <p>"Kumppanuus on sellasta käsi kädessä kulkemista" isien ja lastentarhanopettajien ajatuksia ja kokemuksia kasvatuskumppanuudesta</p> <p>Kasvatustieteen pro gradu -tutkielma Kasvatustieteiden ja opettajankoulutuksen yksikkö, Varhaiskasvatuksen koulutus Oulun yliopisto, 2014</p>	<p>Selvittää isien ja lastentarhanopettajien ajatuksia ja kokemuksia kasvatuskumppanuudesta.</p>	<p>1. Miten lastentarhanopettajat ja isät ymmärtävät kasvatuskumppanuus-käsitteen?</p> <p>2. Mitä lastentarhanopettajat ja isät pitävät tärkeänä toimivan kasvatuskumppanuuden rakentumisessa?</p> <p>3. Miten lastentarhanopettajien ja isien mielestä kasvatuskumppanuutta toteutetaan käytännössä?</p> <p>4. Mitä kehitettävää kasvatuskumppanuudella on lastentarhanopettajien ja isien mielestä?</p>
<p>Lappeteläinen Heli</p> <p>Varhaiskasvatuksen opettajien käsityksiä</p>	<p>Nostaa esiin erityisesti isiin ja isyyteen liittyviä käsityksiä. Tutkimus</p>	<p>Millaisia käsityksiä varhaiskasvatuksen opettajilla on vanhemmuustaidoista?</p>

<p>sukupuolittuneesta vanhemmuudesta Fenomenografinen tutkimus Pro gradu -tutkielma kasvatustieteiden tiedekunta, Kasvatuspsykologia, Oulun yliopisto, 2020</p>	<p>kohdistuu myös äiteihin. Tutkimus sivuaa myös sukupuolentutkimusta,</p>	<p>1.Miten varhaiskasvatuksen opettajien käsitykset isien ja äitien vanhemmuustaidoista eroavat? ja 11 2. Millaisen kuvan tutkimusaineisto piirtää isistä?</p>
---	--	--

LIITE 2. Tutkimuksen haku

Haku	Hakusanat	Määrät	Suurempaan tarkasteluun valikoituneet
Google Scholar	Isyys	3 890	3
Google Scholar	Perhe	63 300	4
Google Scholar	Vanhemmuus	10 700	6
Google Scholar	Isien osallisuus	7 380	3
Google Scholar	Varhaiskasvatus	11 200	5
Google Scholar	Varhaiskasvatuksen perusteet	14 000	3
Google Scholar	Kasvatusyhteistyö	1 140	3
Google Scholar	Kasvatuskumppanuus	4 520	6
Finna, Keskikirjastot, JykDok	Isyys	956	5
Finna, Keskikirjastot, JykDok	Perhe	24 523	6
Finna, Keskikirjastot, JykDok	Vanhemmuus	2 710	7
Finna, Keskikirjastot, JykDok	Varhaiskasvatus	3892	4
Finna, Keskikirjastot, JykDok	Isien osallisuus	1144	7
Finna, Keskikirjastot, JykDok	Varhaiskasvatuksen perusteet	244	3
Finna, Keskikirjastot, JykDok	Kasvatusyhteistyö	2 768	3
Finna, Keskikirjastot, JykDok	Kasvatuskumppanuus	213	3